

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΑΥΛΟΥ

Στὸ δέκατο τρίτο κεφάλαιο τῶν Πράξεων, στίχ. 1 - 15, ἀναφέρονται: 1) Ἡ ἀποστολή τοῦ Βαρνάβα καὶ τοῦ Σαύλου ἀπ' τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν σὲ περιοδεῖα, στίχ. 1 - 3, 2) Ἡ περιοδεῖα τοῦ Βαρνάβα καὶ τοῦ Σαύλου ἀπ' τὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας μέχρι τὴν Κύπρο καὶ τὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, στίχ. 4 - 15.

Ἑξηγήσεις λέξεων καὶ φράσεων

1. κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν = στὴν ὑπάρχουσα (ἐκεῖ) ἐκκλησία.
σύντροφος = ὁμογάλακτος, θετὸς ἀδελφὸς ἢ ἀξιωματοῦχος τῆς αὐλῆς.
2. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ = ἐνῶ δὲ αὐτοὶ τελοῦσαν ἔργο γιὰ τὸν Κύριο (κήρυγμα, λατρεία).
ἀφορίσατε δὴ μοι = ξεχωρίσατέ μου ἀμέσως.
ὃ προσκέκλημαι = γιὰ τὸ ὁποῖο τοὺς ἔχω προσκαλέσει.
3. ἐπιθέντες αὐτοῖς = ἀφοῦ ἔθεσαν ἐπάνω σ' αὐτούς.
4. ἐκπεμφθέντες = ἀφοῦ ἀπεστάλησαν.
5. γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι = ἀφοῦ ἔφθασαν στὴ Σαλαμίνα.
ὑπηρέτης = βοηθός.
8. ἐλύμας = μάγος.
μεθερμηνεύεται = μεταφράζεται.
τὸ ὄνομα = ἡ ιδιότης.
διαστρέψαι = ν' ἀποτρέψη.
10. ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης = ἐχθρὲ παντὸς καλοῦ.
11. ἀχλὺς = ὁμίχλη, θαμπάδα.
περιάγων = στρέφοντας γύρω, γυρίζοντας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.
13. ἀποχωρήσας = ἀποχωρισθεῖς.

15. λόγος παρακλήσεως = λόγος νουθεσίας και παρηγορίας,
λόγος έποικοδομητικός.

Παρατηρήσεις και διδάγματα

Στίχ. 1 - 2: Πρώτος χαρισματούχος στην Έκκλησία εΐνε ο «άπόστολος», δεύτερος ο «προφήτης», τρίτος ο «διδάσκαλος». Οί άπόστολοι είχαν όλα τὰ χαρίσματα. Οί προφήτες είχαν τὸ χάρισμα νὰ ὁμιλοῦν κατ' ἔμπνευσι και ἀποκάλυψι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως οί προφήτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Οί δὲ διδάσκαλοι είχαν τὸ χάρισμα νὰ ἐμβαθύνουν στίς ἀποκεκαλυμμένες ἀλήθειες, ν' ἀναπτύσσουν και νὰ διδάσκουν αὐτές. Οί άπόστολοι, ἀφοῦ είχαν όλα τὰ χαρίσματα, ἦταν και προφήτες και διδάσκαλοι. Οί προφήτες ἐπίσης ἦταν και διδάσκαλοι. Ἄλλ' οί διδάσκαλοι δὲν ἦταν κατ' ἀνάγκην και προφήτες και άπόστολοι. Πολλοί διδάσκαλοι δὲν μιλοῦσαν θεοπνεύστως, ὅπως οί άπόστολοι και οί προφήτες, ἀλλὰ μὲ τὸ φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατανοοῦσαν και δίδασκαν τίς ἀλήθειες τῆς Πίστεως.

Τὸ άποστολικὸ χάρισμα δόθηκε στοὺς Δώδεκα, στὸν Παῦλο και τοὺς Ἑβδομήκοντα. Τὸ προφητικὸ χάρισμα δόθηκε σὲ περισσοτέρους. Καί τὸ διδασκαλικὸ χάρισμα δόθηκε σὲ ἀκόμη περισσοτέρους. Τὸ άποστολικὸ χάρισμα ἐξέλιπε μὲ τὸ θάνατο τῶν άποστόλων. Τὸ προφητικὸ μειώθηκε μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, ἀλλὰ δὲν ἐξέλιπε. Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς εἶχε ἐμπνεύσεις ὅπως οί προφήτες, διὰ τοῦτο και προεῖπε μελλοντικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀνθρωπίνως ἦταν ἀδύνατο νὰ προλεχθοῦν. Καί ἄλλοι ἅγιοι είχαν προφητικὲς ἐκδηλώσεις. Καί στίς ἡμέρες μας ὑπάρχουν τέτοιες ἐκδηλώσεις. Ἄλλὰ περισσότερο στήν Έκκλησία διατηρεῖται τὸ διδασκαλικὸ χάρισμα. Σ' ὅλους τοὺς αἰῶνες και σήμερα ὑπάρχουν διδάσκαλοι τοῦ Εὐαγγελίου, πρόσωπα μὲ θεῖο φωτισμὸ και ἱκανότητα νὰ ἐμβαθύνουν στὸν ἀποκεκαλυμμένο λόγο τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν ἀναπτύσσουν και νὰ τὸν διδάσκουν μὲ ἐπιτυχία. Ἐπιφανὴς διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου στίς ἡμέρες μας

ἦταν ὁ ἀείμνηστος Τρεμπέλας. Δίδαξε προφορικῶς ὅταν ζοῦσε, θά διδάσκη καί ἐπὶ πολὺ μὲ τὰ συγγράμματά του.

Στίχ. 2: Οἱ προφῆτες καί διδάσκαλοι στήν ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας «ἐλειτούργουν τῷ Κυρίῳ», τελοῦσαν ἔργο γιά τόν Κύριο. Ἡ κήρυτταν τὸ εὐαγγέλιο ἢ τελοῦσαν τή θεία λειτουργία, ἡ ὁποία περιλάμβανε καί τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου. Ὅχι μόνον ἡ λατρεία, ἀλλά καί τὸ κήρυγμα εἶνε λειτουργία καί ἱερουργία. Ὁ Παῦλος χαρακτήρισε τὸν ἑαυτό του ὡς «λειτουργόν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. ιε' 16). Τελῶντας τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου οἱ προφῆτες καί διδάσκαλοι νήστευαν συγχρόνως.

Τοῦτο βεβαίως δὲν σημαίνει ὅτι πάντοτε, ὡσάκις τελοῦμε ἔργο Θεοῦ, ὀφείλουμε νὰ νηστεύουμε. Ἔργο Θεοῦ πρέπει νὰ κάνουμε πάντοτε. Ἀλλὰ νηστεία δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε πάντοτε. Ὁρισμένες ὁμῶς ἡμέρες καί περιόδους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ὀφείλουμε νὰ νηστεύουμε. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἦταν καθωρισμένες οἱ ἡμέρες καί περίοδοι τῆς νηστείας. Οἱ δὲ πιστοὶ νήστευαν ἐκτάκτως, ἰδίως σὲ περιπτώσεις ἰδιαιτέρως σοβαρές, ὅπως οἱ περιπτώσεις διωγμῶν καί ἄλλων θλίψεων τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἀτόμων. Στὴν προκειμένη περίπτωσι οἱ προφῆτες καί διδάσκαλοι στήν Ἀντιόχεια νήστευαν, γιά νὰ βοηθήσῃ ὁ Θεὸς στὸ ἔργο τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ εὐαγγελίου καί τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ νηστεία βοηθεῖ σπουδαίως στήν ἐπιτυχία τοῦ πνευματικοῦ ἔργου. Καί ἂν σήμερα δὲν ἔχουμε μεγάλη ἐπιτυχία στὴ χριστιανικὴ προσπάθεια, ἓνας σοβαρὸς λόγος εἶνε καί ὅτι δὲν ἔχουμε μεγάλη ἀγάπη στὴ νηστεία. Ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐπιτύχουμε μεγάλα πράγματα, καταστρώ-νουμε σπουδαῖα σχέδια, καταρτίζουμε σπουδαῖα προγράμματα, χρησιμοποιοῦμε σύγχρονα μέσα, γεμίζουμε τὸν κόσμον μὲ προφορικὸ καί μὲ γραπτὸ λόγο, ἀλλὰ μεγάλη ἐπιτυχία δὲν ἔχουμε, διότι εἴμεθα σαρκικοί, τρῶμε πολὺ καί νηστεύουμε λίγο. Ἄν θέλωμε νὰ μᾶς εὐλογήσῃ ὁ Κύριος περισσότερο καί ὡς Ἐκκλησία καί ὡς ἄτομα, ἅς

μιμηθοῦμε τοὺς πρῶτους χριστιανούς, οἱ ὅποιοι σὲ περιπτώσεις θλίψεων καὶ ἰδιαιτέρως σοβαρῶν ἔργων νήστευαν, ἃς μιμηθοῦμε τὸν ἴδιο τὸν Χριστό, ὁ ὅποιος, προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ δημόσιο ἔργο του, νήστευσε καὶ ἔδωσε παράδειγμα στοὺς ὁπαδούς του. Ἄς τηροῦμε τὶς νηστεῖες τῆς Ἐκκλησίας, —ἐκτός καὶ ἂν ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι νὰ καταλύσῃ κανεὶς τὴ νηστεία—, ἃς νηστεύωμε δὲ κάποτε καὶ ἐκτάκτως, σὲ ἰδιαιτέρως σοβαρὰς περιπτώσεις τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀτόμων. Ὅταν οἱ προφῆτες καὶ διδάσκαλοι τελοῦσαν ἔργο γιὰ τὸν Κύριο καὶ νήστευαν, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μίλησε σ' αὐτοὺς γιὰ ἐξόχως σοβαρὴ ἀποστολή. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα δύναται πάντοτε νὰ ὁμιλῇ. Ἀλλὰ περισσότερο ὁμιλεῖ σὲ ὥρες πνευματικῆς ἐνασχολήσεως, ἀφοσιώσεως στὸν Κύριο καὶ νηστείας. Καὶ τί εἶπε τὸ Πνεῦμα στοὺς προφῆτας καὶ διδασκάλους; «Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον, ὃ προσκέκλημαι αὐτούς». Ξεχωρίστε μου ἀμέσως τὸ Βαρνάβα καὶ τὸ Σαῦλο γιὰ τὸ ἔργο, στὸ ὁποῖο τοὺς ἔχω προσκαλέσει.

Μεγάλης σημασίας αὐτὸς ὁ λόγος, καταπέλτης ἐναντίον τῶν πνευματομάχων. Πρῶτα ἐδῶ βλέπουμε, ὅτι τὸ Πνεῦμα ὁμιλεῖ, λέγει λόγους, ὅπως ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἄγγελος, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Πατήρ. Ἄρα τὸ Πνεῦμα εἶνε πρόσωπο, προσωπικότης. Ἐπειτα βλέπουμε, ὅτι τὸ Πνεῦμα ὁμιλεῖ ἐξουσιαστικῶς καὶ αὐθεντικῶς, ὡς ὑπερτάτη ἐξουσία καὶ αὐθεντία. Δὲν λέγει, «Ἀφορίσατε δὴ τῷ Θεῷ», ἀλλὰ λέγει, «Ἀφορίσατε δὴ μοι», ξεχωρίστε γιὰ μένα. Ἐπίσης δὲν λέγει, «προσκέκληται αὐτοὺς (ὁ Θεός)», ἀλλὰ λέγει, «προσκέκλημαι αὐτοὺς (ἐγώ)». Ἄλλοτε στὴ Γραφή λέγεται, ὅτι τοὺς ἀποστόλους κάλεσε καὶ ἔθεσε ὁ Θεός, ἄλλοτε ὅτι τοὺς κάλεσε καὶ τοὺς ἔθεσε ὁ Χριστός, καὶ ἄλλοτε ὅτι τοὺς κάλεσε καὶ τοὺς ἔθεσε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἀντιφάσκει ἡ Γραφή; Ὁχι βεβαίως. Καὶ τὰ τρία πρόσωπα κάλεσαν καὶ ἔθεσαν τοὺς ἀποστόλους, διότι καὶ τὰ τρία εἶνε μία θεότης, μία δύναμις καὶ ἐξουσία. Ὁχι μόνο πρόσωπο, ἀλλὰ καὶ Θεός εἶνε τὸ Πνεῦμα, ὅπως ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱός. Ποῦ εἶνε οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ οἱ ἄλλοι πνευματομάχοι, οἱ ὅποιοι λένε,

ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα οὔτε Θεὸς εἶνε οὔτε πρόσωπο; Ὡρισμένως αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶνε τυφλοὶ καὶ κωφοί.

Στίχ. 3: Ὄταν οἱ προφῆτες καὶ διδάσκαλοι ἄκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιὰ τὸ Βαρνάβα καὶ τὸ Σαῦλο, νήστευσαν ἐκ νέου, προσευχήθηκαν, ἔθεσαν πάνω σ' αὐτοὺς τὰ χέρια τους καὶ τοὺς ἄφησαν ν' ἀναχωρήσουν, γιὰ νὰ ἐκτελέσουν νέα ἀποστολὴ πέρα ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια.

Νήστευαν προηγουμένως, νήστευσαν καὶ πάλι, γιὰ νὰ βοηθήσῃ ὁ Θεὸς τὸ Βαρνάβα καὶ τὸ Σαῦλο στὴ νέα τους ἀποστολὴ. Πόσο μεγάλη σημασία ἀπέδιδαν οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ στὴ νηστεία, καὶ πόσο μικρὴ σημασία ἀποδίδουμε ἐμεῖς! Δὲν θὰ ἦταν ἀποτελεσματικώτερο τὸ ἔργο τῶν ἱεροκηρύκων, ἂν, προτοῦ ἀρχίσουν μιὰ σειρὰ κηρυγμάτων ἢ μιὰ περιοδεία, αὐτοὶ καὶ ἄλλοι χριστιανοὶ νήστευαν μιὰ ἢ δυὸ ἢ τρεῖς ἡμέρες; Καὶ δὲν θὰ ἦταν ἐπίσης ἀποτελεσματικώτερα τὰ μαθήματα τῶν κύκλων τῆς Γραφῆς, ἂν ἀρχίζαν μὲ νηστεία;

Προσευχήθηκαν ἐπίσης οἱ προφῆτες καὶ διδάσκαλοι γιὰ τὴ νέα ἀποστολὴ τοῦ Βαρνάβα καὶ τοῦ Σαύλου. Προσευχόμεθα καὶ ἐμεῖς γιὰ τοὺς ἱεραποστόλους; Λίγοι καὶ λίγο ἐνθυμοῦνται τοὺς ἱεραποστόλους στὶς ἡμέρες μας. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἱεραποστολῆς εἶνε πενιχρά.

Οἱ προφῆτες καὶ διδάσκαλοι ἔθεσαν τὰ χέρια τους ἐπάνω στὸ Βαρνάβα καὶ στὸ Σαῦλο, καὶ τότε τοὺς ἄφησαν νὰ φύγουν. Ἦταν χειροτονία ἢ ἐνέργεια ἐκείνη; Ὁχι. Διότι ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Σαῦλος ἦταν ἤδη ἀπόστολοι. Ὁ Παῦλος μάλιστα γράφει, ὅτι ἐγίνε ἀπόστολος «οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρός» (Γαλ. α' 1). Ὁ Παῦλος δηλαδὴ τονίζει, ὅτι ἐξελέγη καὶ κατεστάθη ἀπόστολος ἀπ' εὐθείας ἀπ' τὸ Χριστὸ καὶ τὸ Θεὸ πατέρα, τὸν Θεὸ γενικῶς, τὸν Τριαδικὸ Θεό. Ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν ἐπάνω στὸ Βαρνάβα καὶ στὸ Σαῦλο, προτοῦ ἀναχωρήσουν ἀπ' τὴν Ἀντιόχεια, δὲν σήμαινε χειροτονία, ἀλλὰ σήμαινε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔδινε τὴν εὐλογία καὶ τὴν εὐχὴ τῆς στοῦς δύο ἀποστόλους γιὰ νὰ

ἐπιτύχουν στήν ἀποστολή τους. Ἀλλοίμονο σ' ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ἀρνοῦνται νά δώσουν εὐλογία καί ἄδεια σ' ἀνθρώπους πιστοῦς καί ἱκανοῦς νά κηρύττουν τὸ Εὐαγγέλιο. Οἱ ἐκπρόσωποι αὐτοὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶνε πνευματομάχοι. Διότι, ἐνῶ τὸ Πνεῦμα ἀνάπτει φλόγα στίς καρδιές τῶν πιστῶν ἀνθρώπων γιά κήρυγμα καί ἱεραποστολή, αὐτοὶ ἀγωνίζονται νά σβήσουν τή φλόγα.

Στίχ. 4 - 6, 13 - 14: Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐξαπέστειλε τὸ Βαρνάβα καί τὸ Σαῦλο σὲ μεγάλη περιοδεΐα. Ἀπ' τὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας οἱ δύο ἀπόστολοι κατέβηκαν στὴ Σελεύκεια, καί ἀπ' ἐκεῖ ἐπλευσαν στὴν Κύπρο, τὴν πατρίδα τοῦ Βαρνάβα. Καί ἀφοῦ πῆγαν στὴ Σαλαμίνα, μεγάλη καί περιφανῇ πόλι στὰ ἀνατολικά τῆς Κύπρου, κήρυξαν τὸ λόγο στίς συναγωγές. Κατόπιν πέρασαν στὴ μεγαλόνησο μέχρι τὴν Πάφο, ἄλλη σπουδαία πόλι στὰ δυτικά τῆς μεγαλονήσου, ὅπου συγκρούστηκαν μὲ τὸ μάγο Βαριησοῦ καί προσείλκυσαν στὴν πίστι τὸν ἀνθύπατο Σέργιο Παῦλο. Ἀφοῦ δὲ ἀπέπλευσαν ἀπὸ τὴν Πάφο, μετέβησαν στὴν Πέργη τῆς Παμφυλίας καί κατόπιν στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας.

Ἀπ' τὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας διὰ μέσου διαφόρων πόλεων καί τόπων στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας. Σήμερα τὰ ταξίδια, λόγῳ τῶν καταπληκτικῶν συγκοινωνιακῶν μέσων, εἶνε σύντομα καί εὐκολα. Ἀλλὰ τότε ἦταν πολυήμερα καί κοπιώδη. Δυσμενεῖς δὲ καιρικὲς συνθήκες καί λησταιὰ τὰ ἔκαναν καί ἐπικίνδυνα πολὺ. Ἀπ' τὴ Σαλαμίνα μόνο μέχρι τὴν Πάφο οἱ ἀπόστολοι διήνυσαν σχεδὸν 200 χιλιόμετρα. Μεγάλη ἡ ταλαιπωρία τῶν ἀποστόλων. Ἀλλὰ προθύμως ὑποβάλλονταν σὲ κόπους καί ρίχνονταν σὲ περιπέτειες γιὰ τὸν εὐαγγελισμό ψυχῶν. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο τοὺς ἔστελνε σὲ περιοδεῖες, τοὺς συνώδευε, τοὺς ἀνακούφιζε καί τοὺς προστάτευε. Τὸ νὰ ὑφίσταται κανεὶς κόπους καί περιπέτειες γιὰ τὸ Χριστὸ εἶνε χάρις καί χαρά. Ὅσοι ἔχουν ἱεραποστολικὸ ἔργο, αἰσθάνονται ἄρρητη γλυκύτητα.

Σήμερα, ὅποτε τὰ ταχύτατα καί ἀνετώτατα συγκοινωνια-

κα μέσα ἐκμηδενίζουν χρόνους, ἀποστάσεις καί κόπους, οἱ ἀπόστολοι θά διέτρεχαν ὅλη τὴν ὑφήλιο καὶ θά ὥργωναν τὴν οἰκουμένη, σπέρνοντας παντοῦ τὸ σπόρο τοῦ Εὐαγγελίου καὶ σημειώνοντας καταπληκτικές ἐπιτυχίας ἐν μέσῳ τοῦ συγχρόνου κόσμου. Ἀλλ' ἐμεῖς, παρ' ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα, δὲν ὀργώνουμε ὅλο τὸν κόσμο καὶ δὲν σημειώνουμε ἱκανοποιητικές ἐπιτυχίες, διότι εἴμαστε ράθυμοι. Τί δὲν θά ἐπιτύγχαναν οἱ ἀπόστολοι σήμερα! Ἐμεῖς, ἄς τὸ ὁμολογήσωμε μὲ ταπεινώσι, δὲν ἀξίζουμε οὔτε τὸ ἓνα ἑκατοστό, οὔτε τὸ ἓνα χιλιοστό τῶν ἀποστόλων! Ἀλλ' ἡ ὁμολογία δὲν ἀρκεῖ. Ἀφοῦ ὁμολογοῦμε, ὅτι εἴμεθα ράθυμοι γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου, ὀφείλουμε νὰ βιάσωμε τοὺς ραθύμους ἑαυτοὺς μας καὶ νὰ τοὺς δραστηριοποιήσωμε πρὸς τὸ καλὸ. Οἱ ἄπιστοι εἶνε δραστήριοι πρὸς τὸ κακὸ. Ἐμεῖς δὲν εἶνε ἐντροπὴ νὰ εἴμεθα ὀκνηροὶ πρὸς τὸ καλὸ, νὰ μὴ τρέχωμε καὶ νὰ μὴ ἀγωνιζώμεθα νὰ φέρωμε στὸν Κύριο μήτε τὰ πλησίον μας εὕρισκόμενα πρόσωπα; Τί χριστιανοὶ εἴμεθα ἐμεῖς, ἂν δὲν ὠφελοῦμε κανένα ἄνθρωπο;

Στίχ. 5, 13: Οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Σαῦλος εἶχαν μαζί τους καὶ τὸν Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος λεγόταν καὶ Μάρκος (Πράξ. ιβ' 12), ἦταν δὲ ἀνεψιὸς τοῦ Βαρνάβα (Κολ. δ' 10). Ὁ Ἰωάννης ἦταν «ὑπηρέτης», βοηθὸς τῶν ἀποστόλων στὸ πνευματικὸ τους ἔργο. Ἀλλὰ στὴν Πέργη τῆς Παμφυλίας δημιουργήθηκε κάποιο ζήτημα ὡς πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὁ Ἰωάννης ἀποχωρίστηκε ἀπ' τοὺς ἀποστόλους καὶ ἐπέστρεψε στὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος τούτου ὁ Παῦλος δυσареστήθηκε καὶ ἐπειτα δὲν ἤθελε νὰ συμπαραλάβῃ πάλι τὸν Ἰωάννη (Πράξ. ιε' 38). Ἀλλ' ἀργότερα τὸν δέχθηκε (Κολ. δ' 10).

Ἡ περίπτωση τοῦ Ἰωάννου - Μάρκου διδάσκει, ὅτι οἱ πιστοὶ πρέπει νὰ βοηθοῦν τοὺς ἱεραποστόλους καὶ ποιμένας στὸ ἔργο τους, νὰ δεικνύουν προθυμία, πνεῦμα θυσίας καὶ πιστότητα καὶ νὰ μὴ δημιουργοῦν ἀδικαιολογήτως ζητήματα καὶ τοὺς δυσареστοῦν.

Στίχ. 6 - 12: Στὴν Πάφο ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Σαῦλος

βρήκαν ένα 'Ιουδαίο μάγο - ψευδοπροφήτη ὀνόματι Βαριησοῦ (Βαριησοῦς σημαίνει «υἱὸς τοῦ 'Ιησοῦ»). Ὁ Βαριησοῦς ἦταν πρόσωπο τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἀνθυπάτου τῆς Κύπρου Σεργίου Παύλου, ἀνθρώπου συνετοῦ. Ἡ σύνεσις τοῦ ἀνθυπάτου φάνηκε καὶ στὴν ἐκδήλωσι πνευματικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τὸ μεγάλο ἀξίωμά του δὲν τὸν εἶχε μεθύσει, ὥστε νὰ περιφρονῇ τὰ θρησκευτικὰ πράγματα, ὅπως συνήθως συμβαίνει μὲ τοὺς ἄρχοντας. Ἀντιλαμβάνóταν, ὅτι τὰ ὑψιστα συμφέροντα τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτῶνται ἀπ' τὴ θρησκεία. Ἰσως μάλιστα γι' αὐτὸ εἶχε κοντά του τὸν 'Ιουδαῖο Βαριησοῦ, γιὰ ν' ἀκούῃ γιὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Ὄταν δὲ πληροφορήθηκε τὴν ἀφιξὶ στὴν πόλι τῶν δύο ἀποστόλων καὶ τίς ἐντυπώσεις ἀπ' τὸ κήρυγμά τους, κυβερνήτης τῆς μεγαλονήσου αὐτός, κάλεσε τοὺς δύο ἀσῆμους κατὰ κόσμον 'Ιουδαίους κήρυκας καὶ μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον ἄκουε τὴ διδασκαλία τους καὶ φαινόταν διατεθειμένος νὰ πεισθῇ στὴν ἐπιχειρηματολογία τους. Ἀλλ' ὁ ἐλύμας, ὁ μάγος δηλαδὴ, βλέποντας ὅτι ὁ ἀνθύπατος εὗρισκε τὴ διδασκαλία τῶν ἀποστόλων ἀνώτερη ἀπ' τὴ δική του καὶ ἐκλινε νὰ τὴν ἀσπασθῇ, φθόνησε, ταραχθῆκε καὶ ἔφερνε ἀντίστασι στοὺς ἀποστόλους, προσπαθῶντας μὲ διαστροφές τῆς ἀληθείας ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἀνθύπατο ἀπὸ τὴν πίστι. Ὁ ὑπερήφανος καὶ φθονερός ἐλύμας ἔκανε ἔργο Σατανᾶ, τοῦ πατρός του καὶ πρώτου ὑπερηφάνου καὶ φθονεροῦ ὄντος. Τότε ὁ Σαῦλος, ὁ ὀνομαζόμενος καὶ Παῦλος (τὸ πρῶτο ὄνομα εἶνε ἀραμαϊκόν, τὸ δεύτερον ἐθνικὸν καὶ συγκεκριμένως λατινικόν), πλήρης Πνεύματος Ἁγίου κάρφωσε τὸ ἀστραπηβόλο βλέμμα του πάνω στὸν ἐλύμα καὶ ἤλεγξε δριμύτητα τὸν πλήρη πονηροῦ πνεύματος ψευδοπροφήτη: «Ὡ πλήρης παντός δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υἱὲ Διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;». Ὡ γεμᾶτε ἀπὸ κάθε δόλο καὶ πονηρία, υἱὲ τοῦ Διαβόλου, ἐχθρὲ κάθε καλοῦ, δὲν θὰ παύσης νὰ διαστρέφῃς τοὺς εὐθεῖς δρόμους τοῦ Κυρίου;».

Ὁ Κύριος ἔχει εὐθεῖς δρόμους, ὀρθές διδασκαλίες, ὀρθοὺς τρόπους, ποὺ ὁδηγοῦν στὴ σωτηρία. Ἀλλ' οἱ

σατανικοί ἄνθρωποι, μάλιστα οἱ αἰρετικοί, διαστρέφουν τοὺς εὐθεῖς δρόμους τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ καταστρέψουν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἑαυτοὺς των. Στούς σατανικοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους ἀρχικῶς ἄς μιᾷμε μὲ πραότητα. Ἄλλ' ὅταν ἐπιμένουν στὴν ἀσέβεια καὶ στὴ διαστροφή, νὰ τοὺς καυτηριάζωμε μὲ τὴ γλῶσσα τοῦ πνευματοφόρου Παύλου. Ἡ σκληρὴ γλῶσσα ἴσως προκαλέσῃ στίς ψυχές τους σεισμό καὶ συναίσθησι. Ὅσοι λένε, ὅτι πάντοτε πρέπει νὰ μιᾷμε μὲ πραότητα, ἔρχονται σὲ ἀντίθεσι μὲ τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσε τὸν ἀπόστολο Παῦλο, γιὰ ν' ἀπευθύνη καυστικὸ ἔλεγχο.

Ὁ ἐλύμας μάλιστα δὲν ἐλέγχθηκε μὲ λόγο μόνο· ἐλέγχθηκε καὶ μὲ ἔργο, μὲ τύφλωσι τῶν σωματικῶν του ὀφθαλμῶν, σύμβολο καὶ ὑπόμνησι τῆς πνευματικῆς του τυφλότητος. Ὁ ἀληθινὸς προφήτης Παῦλος προανήγγειλε στὸν ψευδοπροφήτη Βαριησοῦ σωματικὴ τύφλωσι μέχρι ὠρισμένο χρόνο, ἡ ὁποία ἐπῆλθε ἀμέσως διὰ θαύματος Θεοῦ. Ἡ τύφλωσις ἦταν πρόσκαιρη, διότι ἀπέβλεπε σὲ σωφρονισμό καὶ μετάνοια. Σ' αὐτὸ ἀπέβλεπε καὶ ὁ δριμύς ἔλεγχος.

Εἶνε ἄξιο παρατηρήσεως ἐδῶ, ὅτι καὶ ὁ Πέτρος ἤλεγξε τὸ Σίμωνα τὸ μάγο μὲ γλῶσσα τρομερὴ (Πράξ. η' 20 - 23).

Ποῦ εἶνε ὅσοι λέγουν, ὅτι τὸ ἔντονο καὶ καυστικὸ ὕφος δὲν συμβιβάζεται μὲ τὸ Χριστιανισμό; Λέγουν τέτοια λόγια, διότι συμβιβάζονται μὲ τὸν κόσμο...

Ὅταν ὁ ἀνθύπατος εἶδε τὸ γεγονὸς τῆς θαυματουργικῆς τιμωρίας τοῦ ἐλύμα, πίστευσε στὸ Χριστό. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος κέρδισε στὴν Πίστι τὸν ἀνθύπατο Παῦλο. Καὶ ἐκπλησσόταν ὁ ἀνθύπατος, γέμιζε ἡ ψυχὴ του ἀπὸ θαυμασμό. Καὶ δὲν λέγει ὁ Λουκᾶς, ὅτι ἐκπλησσόταν γιὰ τὸ θαῦμα, ἀλλὰ γιὰ τὴ διδαχὴ τοῦ Κυρίου. Ἡ διδαχὴ τοῦ Χριστοῦ εἶνε καταπληκτικώτερη ἀπὸ τὰ θαύματα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος πρῶτα θέτει τὰ χαρίσματα τοῦ λόγου καὶ κατόπιν τὰ χαρίσματα τῶν ἱαμάτων καὶ λοιπῶν θαυμάτων.

Ο ΠΑΥΛΟΣ ΟΜΙΛΕΙ ΣΤΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΙΔΙΑΣ

Στὸ δέκατο τρίτο κεφάλαιο τῶν Πράξεων, στίχ. 16 - 37, περιέχεται τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπ' τὸ λόγο τοῦ ἀποστόλου Παύλου στὴ συναγωγή τῶν Ἰουδαίων στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας. Στὸ μέρος αὐτὸ τοῦ λόγου ὁ ἀπόστολος ὁμιλεῖ: 1) Γιά τὴν ἐκλογή τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν, στίχ. 16 - 22, καὶ 2) Γιά τὴν ἔλευσι, τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασι τοῦ Μεσσίου - Ἰησοῦ καὶ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν σχετικῶν προφητειῶν, στίχ. 23 - 37.

Ἑξηγήσεις λέξεων καὶ φράσεων

16. *κατασείσας τῇ χειρὶ* = ἀφοῦ ἔκαμε σημεῖο μὲ κίνησι τοῦ χεριοῦ (γιὰ νὰ σιγήσουν).
17. *ἐν τῇ παροικίᾳ* = ὅταν παροικοῦσαν, ὅταν ἔμεναν σὰν ξένοι.
μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ = μὲ δύναμι μεγάλη, θαυμαστή.
18. *ὡς τεσσαρακονταετῇ χρόνον* = μέχρι χρόνο σαράντα ἐτῶν, σαράντα ἔτη
ἐτροποφόρησε = σήκωσε, βάσταξε.
19. *καθελῶν* (τοῦ ρ. *καθαιρῶ*) = ἀφοῦ καθήρεσε, γκρέμισε, ἐξωλόθρευσε.
κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς = ἔδωσε σ' αὐτοὺς ὡς κληρονομία.
20. *ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα* = ἐπὶ τετρακόσια καὶ πενήντα ἔτη περίπου.
21. *καὶ κεῖθεν* = καὶ ἀπὸ τότε.

22. καὶ μεταστήσας αὐτόν = καὶ ἀφοῦ ἀπομάκρυνε αὐτόν.
 ἡγειρεν αὐτοῖς = ἀνέδειξε σ' αὐτούς.
 ὧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας = γιὰ τὸν ὁποῖο καὶ ἔδωσε αὐτὴ
 τὴ μαρτυρία.
23. τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος = ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους
 τούτου ὁ Θεός.
 κατ' ἐπαγγελίαν = σύμφωνα μὲ ὑπόσχεσί του.
 ἡγαγε τῷ Ἰσραὴλ = ἔφερε στὸν Ἰσραὴλ, ἀνέδειξε γιὰ
 τὸν Ἰσραὴλ.
24. προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου εἰσόδου αὐτοῦ =
 ἀφοῦ κήρυξε προπαρασκευαστικῶς ὁ Ἰωάννης προτοῦ
 ἔλθῃ αὐτός.
25. ὥς δὲ ἐπλήρου τὸν δρόμον = καθὼς δὲ ἐκτελοῦσε τὴν
 ἀποστολή του.
 ὑπονοεῖτε = νομίζετε.
26. υἱοὶ γένους Ἀβραάμ = ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ.
27. τοῦτον ἀγνοήσαντες = ἀφοῦ ἀγνόησαν αὐτόν.
 κρίναντες = μὲ τὸ νὰ τὸν καταδικάσουν.
 καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν ἐπλήρωσαν = πραγματοποίη-
 σαν ἔτσι τὰ λόγια τῶν προφητῶν.
28. ἠτήσαντο ἀναιρεθῆναι αὐτόν = ζήτησαν νὰ θανατωθῇ
 αὐτός.
29. καθελόντες = ἀφοῦ τὸν κατέβασαν.
31. ὃς ὤφθη = καὶ αὐτὸς ἐμφανίσθηκε.
 πλείους = πολλές.
 τοῖς συναναβαῖσιν αὐτῷ = σ' αὐτοὺς ποὺ ἀνέβηκαν μαζί του.
32. τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην = τὴν
 ὑπόσχεσι, ποὺ δόθηκε στοὺς πατέρας.
33. ἐκπεπλήρωκε = ἔχει ἐκπληρώσει.
 ἀναστήσας = μὲ τὸ νὰ φέρῃ στὸν κόσμον.
34. μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν = χωρὶς νὰ
 πρόκειται νὰ ἐπιστρέψῃ σὲ φθορά, σὲ θάνατο.
 οὕτως εἶρηκε = τὸ εἶπε ὡς ἐξῆς.
 δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστὰ = θὰ πραγματοποιήσω
 σὲ σᾶς τίς ἱερὲς ἀξιόπιστες ὑποσχέσεις πρὸς τὸν Δαβὶδ.

35. διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ = διὰ τοῦτο καὶ σὲ ἄλλο μέρος.
οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν = δὲν θὰ ἀφήσης
τὸν ὅσιό σου νὰ γνωρίσῃ φθορά, ἀποσύνθεσι τοῦ
σώματος.
36. Δαβὶδ μὲν γὰρ = ὁ Δαβὶδ μὲν βεβαίως.
ἰδίᾳ γενεᾷ = στὴ γενεά του, στὴν ἐποχὴ του.
ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ = ἀφοῦ ὑπηρετήσε τὸ
σχέδιο τοῦ Θεοῦ.
καὶ εἶδε διαφθοράν = καὶ γνώρισε φθορά, ἀποσύνθεσι
τοῦ σώματος.
37. ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρε = αὐτὸς ὅμως, τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς
ἀνέστησε.
οὐκ εἶδε διαφθοράν = δὲν γνώρισε φθορά, ἀποσύνθεσι
τοῦ σώματος.

Παρατηρήσεις καὶ διδάγματα

Στίχ. 16 - 22: Γιά νὰ συγκινήσῃ καὶ φιλοτιμήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἀκροατὰς του, κοντὰ δὲ σ' αὐτοὺς καὶ τοὺς «φοβουμένους τὸν Θεόν», τοὺς προσηλύτους, ὁ Παῦλος κάνει σύντομη ἀναδρομὴ στὴν ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, μιὰ ἱστορία γεμάτη θαύματα καὶ εὐεργεσίες Θεοῦ. Ὑπενθυμίζει, ὅτι ὁ Θεός, «ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραήλ», ἐξέλεξε τοὺς πατέρας, τοὺς μεγάλους πατριάρχας, ἀνύψωσε τὸ λαὸ στὴν Αἴγυπτο, τοὺς ἐβγαλε ἀπ' αὐτὴ μὲ θαυμαστὴ δύναμι, ἐπὶ σαράντα ἔτη τοὺς σήκωσε καὶ τοὺς βάσταξε στὴν ἀγκαλιά του μέσα στὴν ἔρημο, καὶ ἐξολοθρεύοντας ἑπτὰ ἔθνη στὴ γῆ Χαναάν τοὺς ἐγκατέστησε ὡς κληρονόμους τῆς γῆς. Στὴ συνέχεια ὑπενθυμίζει, ὅτι γιὰ τὴ διακυβέρνησι τοῦ λαοῦ ἔδωσε κριτὰς καὶ βασιλεῖς. Ὀνομαστικῶς δὲ ἀναφέρει τρία μεγάλα ὀνόματα, τὸ Σαμουὴλ, κριτὴ καὶ προφῆτη, τὸ βασιλεῖα Σαοὺλ, ὁ ὅποιος δὲν εὐαρέστησε στὸ Θεὸ μέχρι τέλος, καὶ τὸ Δαβὶδ, βασιλεῖα καὶ προφῆτη, γιὰ τὸν ὅποιο ἔδωσε τὴν πιὸ συγκινητικὴ μαρτυρία· «Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου». Βρῆκα σπάνιον ἄνθρωπο. Πέτυχα τὸ

Δαβίδ, τὸν υἱὸ τοῦ Ἰεσσαί, ἄνθρωπο ὅπως τὸν θέλει ἡ καρδιά μου, διότι αὐτὸς θὰ κάνῃ ὅλα τὰ θελήματά μου.

Στὴν ἰδιωτική του ζωὴ ὁ Δαβίδ ἔκαμε ἁμαρτία, διπλὴ ἁμαρτία. Ἄλλ' ὥς βασιλεὺς κυβέρνησε συμφώνως πρὸς τὶς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου. Καὶ γιὰ τὴν ἁμαρτία τῆς ἰδιωτικῆς του ζωῆς μετανόησε βαθειά, καὶ σ' ὅλη τὴν ὑπόλοιπη ζωὴ του στέναζε. Καὶ τὸ βαθύτερο αἴτημά του ἦταν, ν' ἀφαιρέσῃ ὁ Θεὸς τὴν ἁμαρτωλὴ καρδιά του καὶ στή θέσῃ τῆς νὰ δημιουργήσῃ νέα καὶ καθαρὴ καρδιά. Εἶχε μετάνοια ὁ Δαβίδ. Ἐπίσης εἶχε τρυφερὴ ἀγάπη στὸ Θεό. Σὰν ψαλμωδὸς ἔψαλε τὰ τρυφερώτερα καὶ γλυκύτερα τραγούδια στὸν Κύριό του. Νὰ λοιπὸν γιὰ τὸν Κύριον εἶπε γιὰ τὸ Δαβίδ, «βρῆκα ἄνθρωπο, ὅπως τὸν θέλει ἡ καρδιά μου».

Ὅπως ὁ ἀπόστολος ἀνέτρεξε στὴν ἱστορία τοῦ ἔθνους του καὶ ἀνέφερε γεγονότα, πρόσωπα καὶ λόγια, ἔτσι πρέπει νὰ κάνῃ καὶ καθένας ἀπὸ μᾶς γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ἔθνους μας. Ὅπως ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους, ἔτσι καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους εἶνε θαυμαστή. Ἐξέλεξε ὁ Θεὸς τὸν Ἰσραὴλ τὴν παλαιὰ ἐποχὴ; Ἐξέλεξε καὶ τὴν Ἑλλάδα τὴ νέα ἐποχὴ. Ὑψωσε τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό; Ὑψωσε καὶ τὸν Ἑλληνικόν. Γέμισε μὲ εὐεργεσίες, θαύματα καὶ δόξας τὸ λαὸ ἐκεῖνο; Γέμισε καὶ τοῦτον. Ἀνέδειξε μεγάλα πρόσωπα σ' ἐκεῖνον; Ἀνέδειξε καὶ σὲ τοῦτον. Εἶνε ἐνδοξοὶ οἱ πατέρες τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἔθνους, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Δαβίδ; Εἶνε καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος. Ἦταν περιούσιος ὁ Ἑβραϊκὸς λαός; Εἶνε καὶ ὁ Ἑλληνικός. Κατεῖχε τὰ σκῆπτρα τῆς θρησκείας τὴν παλαιὰ ἐποχὴ ἐκεῖνος; Κατέχει καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τὰ σκῆπτρα τῆς θρησκείας τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ εἶνε ὁ νέος Ἰσραὴλ, ὁ Ἰσραὴλ τῆς χάριτος. Οἱ πιστοὶ καὶ πατριῶτες Ἕλληνες πάντοτε ὀφείλουμε ν' ἀναφερώμεθα στὴν ἱστορία τῆς Πατρίδος μας, ἀλλ' ἰδίως τοὺς τελευταίους τούτους καιροὺς, ποὺ πολλοὶ Ἕλληνες λησμόνησαν, πῶς ὑπάρχει μέχρι σήμερα Ἑλληνικὴ πατρίς, καὶ αἰσθάνονται καὶ μιλᾷνε σὰν ἀπάτριδες. Ἡ ἱστορία τῆς Πατρίδος μας δεικνύει τὴν ἐξαιρετικὴ πρόνοια τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸ

Ἑλληνικὸ ἔθνος καὶ συγκινεῖ κάθε φιλότιμο Ἕλληνα.

Στίχ. 23 - 25: Μεγάλο τὸ κῦρος τοῦ Δαβὶδ στοὺς Ἰουδαίους. Μεγάλῃ δόξῃ καὶ μεγάλῳ καύχημα ὁ προφητάναξ. Τὸ ὄνομά του συγκινοῦσε κάθε Ἰουδαῖο καὶ ἀναπτέρωνε τὸ φρόνημά του.

Πολλές προφητεῖες εἶχε πεῖ γιὰ τὸ Μεσσία ὁ Δαβὶδ. Καὶ ἀρκετές προφητεῖες ἔλεγαν, ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ προερχόταν ἀπ' τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ. Ἰδοὺ δύο προφητεῖες: «Ὡμοσε Κύριος τῷ Δαβὶδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν· Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου» (Ψαλμ. ρλα' 21). «Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαβὶδ ἀνατολήν δικαίαν, καὶ βασιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσῃ καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἱερ. κγ' 5). Οἱ σκέψεις τῶν Ἰουδαίων ἦταν συνεχῶς ἐστραμμένες πρὸς τὶς προφητεῖες γιὰ τὸ Μεσσία, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Δαβὶδ ἐρχόταν συχνὰ στὸ νοῦ τους. Ἐβλεπαν τὸ μέλλον ἀτενίζοντας στὸ παρελθόν, στὶς προφητεῖες. Ἀνέμεναν μὲ λαχτάρια «τὸν υἱὸν Δαβὶδ», ὁ ὁποῖος θὰ ἦταν ὁ «πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος» (Ἱσ. θ' 6).

Ἄλλ' ὁποία εἰρωνεία γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἔβλεπαν τὶς προφητεῖες μὲ κοσμικὰ μάτια! Ὁ Μεσσίας ἦλθε, ἐξετέλεσε τὸν προορισμό του, ἀπῆλθε στὸν οὐρανὸ καὶ οἱ σύγχρονοί του Ἰουδαῖοι τὸν ἀνέμεναν ἀκόμη! Ἀλλὰ μήπως καὶ ὁ Παῦλος ἀντιλήφθηκε τὸν ἐρχομὸ τοῦ Λυτρωτοῦ, ὅταν ὁ Λυτρωτὴς ἦταν στὴ γῆ; Ὁ Χριστὸς γνωρίστηκε στὸν Παῦλο ἀπ' τὸν οὐρανὸ. Καὶ συμπαθῶντας ὅλους τοὺς ἀγνοοῦντας ὡς ὁμοιοπαθής, ὁ ἀπόστολος τρέχει τώρα σ' ὅλο τὸν κόσμον καὶ μεταδίδει τὴν ὑψίστη εἰδησι, ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθε.

Ὁ Θεός, φωνάζει στὴ συναγωγή, ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσί του. Ἀπ' τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ ἔφερε στὸν κόσμον σωτῆρα γιὰ τὸν Ἰσραὴλ. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ Ἰησοῦς. Τὸ ὄνομά του σημαίνει σωτηρία. Πρῶτο μάρτυρα τοῦ ὑψίστου γεγονότος ὁ ἀπόστολος ἀναφέρει τὸν πρόδρομο καὶ βαπτιστὴ Ἰωάννη. Μεγάλος ὁ Δαβὶδ, ὁ πρόγονος τοῦ

Μεσσίου, μεγαλύτερος ὁ Ἰωάννης, ὁ πρόδρομος τοῦ Μεσσίου. Ἡ φήμη τοῦ Ἰωάννου εἶχε ξεπεράσει τὰ ὅρια τῆς Παλαιστίνης καὶ εἶχε ἐξαπλωθῇ σ' ὅλη τὴ διασπορὰ τῶν Ἰουδαίων. Μεγάλος ὁ σεβασμὸς τῶν Ἰουδαίων πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰωάννου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀπόστολος ἐπικαλεῖται τὴ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου γιὰ τὸν Ἰησοῦ. Προτοῦ εἰσέλθῃ στὴ δημοσίᾳ δρᾷσι ὁ Ἰησοῦς, ὁ Ἰωάννης, λέγει ὁ ἀπόστολος, κήρυξε προπαρασκευαστικῶς βάπτισμα μετανοίας σ' ὅλο τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό. Ὅλοι ἦταν ἁμαρτωλοί, γιὰ ὅλους ἦλθε ὁ Ἰησοῦς, ὅλοι εἶχαν ἀνάγκη μετανοίας καὶ σ' ὅλους κήρυξε ὁ Ἰωάννης. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης δὲν μπορούσε νὰ δώσῃ σωτηρία. Κηρύττοντας καὶ βαπτίζοντας παρέπεμπε σὲ ἄλλον. Καὶ ἐκμηδενίζοντας τὸν ἑαυτοῦ ἐνώπιον ἐκείνου ἔλεγε: Ποιὰ γνώμη σχηματίζετε γιὰ μένα; Ποιὸς νομίζετε ὅτι εἶμαι; Ὑποπεύεσθε ὅτι εἶμαι ὁ Μεσσίας; Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Μεσσίας. Ἀλλὰ νά! Ὁ Μεσσίας ἐρχεται μετὰ ἀπὸ μένα. Ἐντὸς ὀλίγου ἐμφανίζεται. Καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λύσω τὰ ὑποδήματά του. Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ εἶμαι οὔτε ὑπηρέτης του.

Ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι παραδέχονταν καὶ θαύμαζαν τὸν Ἰωάννη, ὁ ἀπόστολος ἐπικαλέσθηκε τὴ μαρτυρία του γιὰ τὸ Χριστό. Εἶνε σὰ νὰ ἔλεγε στοὺς Ἰουδαίους ὁ ἀπόστολος: Παραδέχεσθε τὸν Ἰωάννη; Αἱ λοιπὸν! Ὁ Ἰωάννης κήρυττε τὸν Ἰησοῦ ὡς Μεσσία καὶ Λυτρωτὴ. Ἀφοῦ παραδέχεσθε τὸν Ἰωάννη, παραδεχθῆτε καὶ τὴ διδασκαλία του.

Καὶ ἐμεῖς, ὅταν βλέπουμε τὸν κόσμο νὰ παραδέχεται καὶ νὰ θαυμάζῃ πρόσωπα, ἰδίως σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονες, τὰ ὁποῖα διακρίνονται (ἢ διακρίνονταν, ὅταν ζοῦσαν) γιὰ τὴν πίστι τους στὸν Ἰησοῦ, ἃς λέμε: Παραδέχεσθε αὐτὸ τὸ πρόσωπο; Τό θεωρεῖτε σπουδαῖο καὶ μεγάλο; Αἱ λοιπὸν! Αὐτὸ τὸ πρόσωπο πιστεύει (ἢ πίστευε, ὅταν ζοῦσε) στὸ Χριστό. Καὶ ἀφοῦ τὸ παραδέχεσθε, παραδεχθῆτε καὶ τὴν πίστι του.

Στίχ. 27: Αὐτός ὁ στίχος ἐμφανίζει συντακτικὴ δυσκολία. Ἡ δυσκολία ὀφείλεται στὸ δεύτερο «καὶ» τοῦ στίχου, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ «ἐπλήρωσαν». Ὁμαλώ-

τερη ἡ σύνταξις εἶνε: «τοῦτον ἀγνόησαντες, κρίναντες καὶ ἐπλήρωσαν τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν». Πρόκειται γιὰ ἐβραϊσμό. Πρέπει νὰ ἐξηγήσωμε: Ἐφοῦ ἀγνόησαν αὐτόν, μὲ τὸ νὰ τὸν κρίνουν (=καταδικάσουν) συγχρόνως ἐξεπλήρωσαν τὰ λόγια τῶν προφητῶν». Ἄν παραλείψωμε τὸ ἐν λόγῳ «καί», ὁ ἐβραϊσμός φεύγει καὶ ἡ δυσκολία αἴρεται. Πρβλ. τὸ «καί» στὴ φράσι «καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας» (Πράξ. γ' 24).

Ὡς πρὸς τὴ βαθύτερη ἐννοια τοῦ στίχου, ὁ ἀπόστολος θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι οἱ ἄκροαταὶ τοῦ δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζωνται ἀπ' τὴ στάσι ἀπέναντι τοῦ Ἰησοῦ τῶν Ἰουδαίων τῆς Ἱερουσαλήμ. Ναὶ μὲν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλήμ ἀγνόησαν καὶ καταδίκασαν τὸν Ἰησοῦ, ἀλλὰ τοῦτο, καθαρὴ ἀδικία (στίχ. 28), ἀπέβη ὑπὲρ τοῦ Ἰησοῦ. Διότι ἔτσι οἱ Ἰουδαῖοι, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουν, συνετέλεσαν στὴν ἐκπλήρωσι τῶν προφητειῶν γιὰ τὸ Μεσσία. Ἡ ἀπόρριψις συνεπῶς καὶ ἡ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ δὲν εἶνε ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶνε ψεύτικος Μεσσίας, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶνε ἀπόδειξις, ὅτι εἶνε ἀληθινὸς Μεσσίας, ὅπως ἔλεγαν οἱ προφητεῖες. Ὁ ἀπόστολος δὲν ἐντρέπεται νὰ ἀναφέρῃ τὸ πάθος τοῦ Ἰησοῦ, οὔτε διστάζει νὰ τὸ ἀναφέρῃ μήπως σκανδαλισθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ τὸναντίον τὸ κηρύττει ὡς ἀπόδειξις τῆς μεσσιακῆς ιδιότητος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὡς καύχημά του, διότι τόσο πολὺ ὁ Ἰησοῦς ἀγάπησε τὸν ἄνθρωπο, ὥστε γι' αὐτὸν σταυρώθηκε ἐκουσίως.

Καὶ πόσο δικαιώθηκαν ὁ Παῦλος καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ πιστοὶ τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς! Τότε ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ στοὺς πολλοὺς φαινόταν σκάνδαλο. Τώρα στὴν ἀνθρωπότητα τιμᾶται ὡς ἡ θειότερη πράξις καὶ ὡς ἡ μεγαλύτερη ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο.

Στίχ. 30 - 31: Μετὰ τὸ θάνατο, ὁ ἀπόστολος ὁμιλεῖ γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἐτέθη σὲ μνημεῖο. Ἀλλ' ὁ Θεὸς (ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα) ἀνέστησε τὸν Ἰησοῦ. Ὁ δὲ ἀπόστολος κηρύττει

τὴν ἀνάστασι ἐπὶ τῇ βάσει μαρτυριῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων τοῦ Ἀναστάντος. Δὲν ζητεῖ τυφλὴ πίστι, ἀλλὰ τεκμηριωμένη. Οἱ ἀπόστολοι μαρτυροῦσαν τὴν Ἀνάστασι μὲ λόγια, ἀλλὰ καὶ μὲ θαύματα, ἀλλὰ καὶ μὲ περιπέτειες, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ αἷμα τους, διότι εἶδαν πραγματικῶς τὸν Κύριο καὶ ἔλαβαν δύναμι, τῇ δυνάμει του, νὰ κηρύττουν μὲ παρρησία τὴν Ἀνάστασί του, νὰ κάνουν θαύματα, νὰ ὑφίστανται περιπέτειες, καὶ νὰ ὑπομένουν φρικτὰ βασανιστήρια καὶ θάνατο.

Ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἃς εἶνε καὶ στὰ δικά μας στόματα τὰ δύο κυριώτερα θέματα συζητήσεων καὶ ὁμιλιῶν.

Στίχ. 33: Ὁ Θεὸς ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσί του γιὰ τὸ Μεσσία «ἀναστήσας Ἰησοῦν». Καὶ τοῦτο εἶνε σύμφωνο μὲ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ Μεσσία στὸ δεύτερο Ψαλμό: «Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε». Ἀλλὰ πῶς «τὸ ἀναστήσας Ἰησοῦν» εἶνε σύμφωνο μὲ τὸ Ψαλμικὸ χωρίο;

Αὐτὸς ὁ στίχος εἶνε δύσκολος. Πολλοὶ νομίζουν, ὅτι μὲ τὴν λέξι «ἀναστήσας» ἐννοεῖται ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ. Πολλοὶ ἐπίσης νομίζουν, ὅτι τὸ Ψαλμικὸ χωρίο, «Υἱός μου εἶ σύ...», ἐφαρμόζεται στὴν ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι δηλαδὴ ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἀνάστασι γέννησε κατὰ ἓνα τρόπο τὸ Χριστὸ καὶ τὸν διεκήρυξε Υἱό του. Ἄλλοι δὲ νομίζουν, ὅτι τὸ Ψαλμικὸ χωρίο ἀναφέρεται στὴν προαιωνία γέννησι τοῦ Υἱοῦ ἀπ' τὸν Πατέρα.

Εἶνε ἄξιο παρατηρήσεως, ὅτι στοὺς ἐπομένους στίχους 34, 35 γιὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ χρησιμοποιοῦνται ἄλλα χωρία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἰσάγονται δὲ μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ φαίνεται, ὅτι στὸν παρόντα στίχο 33 τὸ Ψαλμικὸ χωρίο «Υἱός μου εἶ σύ...» δὲν χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασι. Ἄρα τὸ «ἀναστήσας Ἰησοῦν» δὲν σημαίνει τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασι, ἀλλὰ τὴν ἔλευσι τοῦ Ἰησοῦ στὸν κόσμον. Τὸ ρῆμα «ἀνιστῶ» ἐδῶ ἔχει τὴ σημασία, ποὺ ἔχει σὲ χωρία ὅπως τὰ ἐξῆς: «Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει

σοι Κύριος ὁ Θεός σου» (Δευτ. ιη' 15· Ἴδε καὶ Πράξ. γ' 22, ζ' 37). «Ἀναστήσω τῷ Δαβίδ ἀνατολήν δικαίαν» (Ἱερ. κγ' 5). «Ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ» (Πράξ. ζ' 18), «Ὁρκω ὡμοσεν ὁ Θεός ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν» (Πράξ. β' 30). Συνεπῶς ἡ φράσις «ἀναστήσας Ἰησοῦν» σημαίνει, ὅτι ὁ Θεός ἔφερε τὸν Ἰησοῦ στὸν κόσμος, ἔδωσε γέννησι στὸν Ἰησοῦ ὡς ἄνθρωπο. Ἄρα καὶ τὸ ψαλμικὸ χωρίο «Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε» ἀναφέρεται στὴν ἀνθρωπίνη γέννησι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ ἄνθρωπος Ἰησοῦς δὲν προῆλθε ἀπὸ ἄνδρα, ἀλλ' ἀπ' τὸ Θεό. Ὁ Θεός ἦτο νυμφίος τῆς Παρθένου. Γι' αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς, ὅπως εἶνε δυὸ φορές Κύριος, σὰν Θεός καὶ σὰν ἄνθρωπος (διότι ἔλαβε κάθε ἐξουσία), ἔτσι εἶνε καὶ δυὸ φορές Υἱός Θεοῦ.

Στίχ. 34 - 37: Συμφώνως πρὸς τὸν προηγούμενο στίχ. 33, ἡ ἀνθρωπίνη γέννησις τοῦ Ἰησοῦ προφητεύθηκε μὲ τὸ Ψαλμικόν, «Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε». Συμφώνως δὲ πρὸς τὸν παρόντα στίχ. 34, ὅτι ὁ Θεός ἀνέστησε τὸν Ἰησοῦ ἐκ νεκρῶν, στὴν Παλαιὰ Διαθήκη τὸ εἶπε ὡς ἐξῆς: «Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβίδ τὰ πιστά». Τὸ χωρίο ἔχει ληφθῇ ἀπ' τὸν Ἡσαΐα (νε' 3) καὶ σημαίνει: «Θὰ ἐκπληρώσω τίς ἱερὲς ἀξιόπιστες ὑποσχέσεις πρὸς τὸν Δαβίδ». Ἀνάμεσα στίς ὑποσχέσεις ἦταν καὶ ἡ ὑπόσχεσις, ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ ἀνασταινόταν. Οἱ ἄνθρωποι πολλὰς φορές λησμονοῦν καὶ ἀθετοῦν τίς ὑποσχέσεις τους. Ἄλλ' ὁ Θεός οὐδέποτε λησμονεῖ καὶ ἀθετεῖ τίς ὑποσχέσεις του. Ὁ Θεός ἀνέστησε τὸν Ἰησοῦ ἐκ νεκρῶν, καὶ μάλιστα ὄχι προσωρινῶς, ὅπως τὸ Λάζαρο καὶ ἄλλους, ἀλλ' ὀριστικῶς. Ὁ Ἰησοῦς δὲν πρόκειται πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ «εἰς διαφθοράν», στὸ πάθημα τοῦ θανάτου. Δὲν πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ ἐκ νέου. Ἐπίσης συμφώνως πρὸς τὸν στίχ. 35, ἐπειδὴ ὁ Θεός ἀνέστησε τὸν Ἰησοῦ, διὰ τοῦτο καὶ σὲ ἄλλο μέρος ἡ Παλαιὰ Διαθήκη λέγει: «Οὐ δώσεις τὸν ὀσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν». Τὸ χωρίο τοῦτο ἔχει ληφθῇ ἀπὸ τὸν Ψαλμὸ ιε', στίχ. 10 (ἡ ιστ' 10) καὶ σημαίνει: «Δὲν θὰ ἀφήσῃς τὸν ὀσιό σου νὰ γνωρίσῃ ἀποσύνθεσι». Στὸ στίχ. 34 «διαφθορά» εἶνε τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, ὁ

θάνατος, ἐνῶ στὸ στίχ. 35 «διαφθορά» εἶνε ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ σώματος μετὰ τὸ θάνατο. Ὁ Χριστὸς γιὰ μᾶς ὑπέστη θάνατο, ἀλλὰ δὲν ὑπέστη ἀποσύνθεσι. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφησε τὸ Χριστὸ ν' ἀποσυντεθῇ σωματικῶς, διότι ὁ Χριστὸς ἦταν «ὁσιος», ἀφωσιωμένος στὸ Θεό, τελείως ἀφωσιωμένος, ἀναμάρτητος, ὁ μόνος ἀναμάρτητος. Τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶχε κηλῖδα ἀμαρτίας, ἦταν τελείως ἀγνό. Τὸ ὅτι δὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔπαθε ἀποσύνθεσι, αὐτὸ δὲν σήμαινε μόνο τὴν ἀπόλυτη ἀγνότητα τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ὁ Ἰησοῦς προωριζόταν σὲ λίγο νὰ ἀναστηθῇ.

Στίχ. 36 - 37: Ὁ ἀπόστολος τονίζει, ὅτι ὁ Δαβὶδ γνώρισε ἀποσύνθεσι, τὸ σῶμα του διαλύθηκε, ἐνῶ ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε καὶ δὲν γνώρισε ἀποσύνθεσι. Ἄρα τὸ ψαλμικὸ χωρίο («Οὐ δώσεις τὸν ὁσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν») δὲν ἀναφερόταν στὸ Δαβὶδ, ἀλλὰ στὸν Ἰησοῦ.

Τὸ σῶμα τοῦ Δαβὶδ –μολυσμένο καὶ ἀπ' τὴν ἀμαρτία τῆς μοιχείας– ὑπέστη ἀποσύνθεσι. Καὶ ὅλων τὰ σώματα –ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀγίων– ὑφίστανται ἀποσύνθεσι. Ἄλλ' ὅπως τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἔτσι καὶ ὅλων τῶν πιστῶν τὰ σώματα θ' ἀναστηθοῦν ἐνδοξα. Γιὰ μᾶς ὑπέστη θάνατο ὁ Χριστὸς, γιὰ μᾶς καὶ δὲν ὑπέστη ἀποσύνθεσι, ἀλλ' ἀναστήθηκε ἐνδόξως. Καὶ τὸ θαῦμα τῆς διατηρήσεως τῶν σωμάτων μερικῶν ἀγίων προμηνύει τὴν ἐνδοξη ἀνάστασι ὅλων τῶν πιστῶν.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ

Στο δέκατο τρίτο κεφάλαιο τῶν Πράξεων, στίχ. 38 - 52, αναφέρονται: 1) Διακήρυξις τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὸ Χριστὸ ὡς λυτρωτὴ ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες καὶ σωτῆρα, καθὼς καὶ προτροπὴ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς του νὰ προσέξουν, γιὰ νὰ μὴ ἐπέλθῃ σ' αὐτοὺς ἀφάνταστη συμφορὰ, στίχ. 38 - 41, 2) Προσέλευσις ἀκροατῶν στὴν Πίστι, κήρυξις τοῦ λόγου πάλι στὴ συναγωγὴ, ἀντίδρασις τῶν Ἰουδαίων, νέα προσέλευσις στὴν Πίστι, στίχ. 42 - 48, καὶ 3) Διάδοσις τοῦ λόγου σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα, διωγμὸς τῶν ἀποστόλων καὶ ἀναχώρησις αὐτῶν, στίχ. 49 - 52.

Ἑξηγήσεις λέξεων καὶ φράσεων

38. *καταγγέλλεται* = κηρύττεται, διακηρύττεται.
39. *ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε δικαιωθῆναι* = ἀπὸ ὅλα τὰ ἁμαρτήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν μπορέσατε νὰ σωθῆτε.
ἐν τῷ νόμῳ = διὰ τοῦ νόμου.
ἐν τούτῳ = δι' αὐτοῦ.
40. *τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις* = αὐτὸ ποὺ ἔχει λεχθῆ στὰ βιβλία τῶν προφητῶν.
41. *θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε* = ἐκπλαγῆτε καὶ καταπλαγῆτε, ἢ, ἐκπλαγῆτε καὶ μείνετε ἐμβρόντητοι.
ὣ οὐ μὴ πιστεύσητε = στὸ ὁποῖο δὲν θὰ πιστεύσετε.
ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν = ἐὰν κανεὶς σᾶς τὸ διηγηθῇ, ἐὰν κανεὶς σᾶς τὸ περιγράψῃ.
42. *ἐξιόντων αὐτῶν* = ἐνῶ αὐτοὶ ἐβγαίνουν.
τὰ ἔθνη = οἱ ἐθνικοί.
εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον = κατὰ τὸ ἐπόμενο σάββατο.

43. λυθείσης τῆς συναγωγῆς = ὅταν διαλύθηκε ἡ σύναξις.
 προσλαλοῦντες αὐτοῖς = μιλῶντας πρὸς αὐτούς, ἢ, ἐπὶ
 πλέον μιλῶντας σ' αὐτούς.
45. ἐπλήσθησαν ζήλου = γέμισαν ἀπὸ ζηλοτυπία καὶ φανατι-
 σμό.
 ἀντέλεγον = ἀντιστέκονταν, ἀντιδροῦσαν.
 ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες = λέγοντας ἀντίθετα καὶ
 ὑβρίζοντας.
46. παρρησιασάμενοι = μὲ θάρρος καὶ αὐστηρότητα ὁμιλήσαν-
 τες.
 ἀπωθεισθε = ἀποκρούετε, ἀποδιώκετε.
47. οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν = διότι αὕτη τὴν ἐντολὴν ἔδωσε
 σὲ μᾶς.
 τέθεικά σε εἰς φῶς = σὲ ἔχω καταστήσει φῶς.
 τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν = γιὰ νὰ εἶσαι σωτηρία, γιὰ νὰ
 φέρης σωτηρία.
48. ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον = ὅσοι ἦσαν
 προωρισμένοι γιὰ ζωὴν αἰώνια.
49. διεφέρετο = διεδίδετο.
 δι' ὅλης τῆς χώρας = σ' ὅλη τὴν χώρα, τὴν περιοχὴν.
50. τὰς σεβομένας γυναῖκας = τὶς προσήλυτες γυναῖκες.
 τὰς εὐσχήμονας = τῆς καλῆς, τῆς ἀνωτέρας τάξεως.
 τοὺς πρῶτους = τοὺς προὔχοντες.
 ἐπήγειραν διωγμὸν = σήκωσαν διωγμό.

Παρατηρήσεις καὶ διδάγματα

Στίχ. 38 - 39: Οἱ ἁμαρτίες εἶνε ἡ αἰτία τῆς δυστυχίας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς, τῆς παρούσης καὶ τῆς αἰωνίας δυστυχίας. Καὶ δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς δυστυχίας καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὴν πολυπόθητὴν εὐτυχία, ἂν προηγουμένως δὲν ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν. Καὶ πῶς ἀπαλλάσσεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν; Παύοντας ν' ἁμαρτάνῃ; Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον στὸν ἄνθρωπον νὰ παύσῃ τελείως ν' ἁμαρτάνῃ. Καὶ ἂν ἔπαυε, θὰ ἐπιβαρυνόταν μὲ τὶς προηγούμενες ἁμαρτίες του. Ἦ, μᾶλλον, παύει ὁ ἄνθρωπος ν' ἁμαρτάνῃ. Πότε; Ὅταν πεθαίνει. «Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς

ἀμαρτίας» (Ρωμ. στ' 7). Ὁ νεκρὸς ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, δὲν ἀμαρτάνει πλέον. Ὑπάρχουν ὅμως οἱ ἀμαρτίες τῆς ἐπίγειας ζωῆς του. Διὰ τοῦτο τὸ μεγάλο πρόβλημα εἶνε ἡ συγχώρησις τῶν ἀμαρτιῶν. Δὲν μπορούμε νὰ εἴμεθα ἀναμάρτητοι, μπορούμε ὅμως, –δόξα στὸν ἐλεήμονα Θεό–, νὰ ἔχωμε συγχώρησι τῶν ἀμαρτιῶν μας.

Οἱ Ἰουδαῖοι προσπαθοῦσαν νὰ δικαιωθοῦν, νὰ σωθοῦν δηλαδή, διὰ τοῦ νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀλλὰ δὲν τὸ κατῴρθωσαν. Οὔτε τήρησαν ὅλες τὶς ἐντολές τοῦ νόμου, καὶ μάλιστα μὲ ἀκρίβεια, οὔτε ἀπὸ ἓνα ἀμάρτημα, ἔστω τὸ μικρότερο, συγχωρήθηκαν διὰ τοῦ νόμου. Ἡ σωτηρία δὲν ἦταν διὰ τοῦ νόμου, εἶνε διὰ τοῦ Χριστοῦ· δὲν ἦταν διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων, εἶνε διὰ τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, μάλιστα τῆς φρικτῆς σταυρώσεως. Ὁ Χριστὸς ἐγένε ἀνθρώπος καὶ ἔπαθε, γιὰ νὰ μπορῇ δυνάμει τῆς θυσίας του νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίες. Διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος φωνάζει ἀδελφικῶς: «Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἀμαρτιῶν καταγγέλλεται». Ὑπάρχει ἡ δυνατότης τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν, –ἡ πιὸ μεγάλη καὶ ἡ πιὸ συγκινητικὴ δυνατότης γιὰ μᾶς τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀνθρώπους. Καὶ αὕτη ἡ δυνατότης ὑπάρχει διὰ τοῦ Χριστοῦ. «Διὰ τούτου», ὄχι δι' ἄλλου, διακηρύσσεται ἄφεσις ἀμαρτιῶν. Ὁ Χριστὸς, ὄχι ἄλλος, ἔχει τὴ δύναμι νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίες. «Ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται». Δι' αὐτοῦ καθένας, ὁ ὁποῖος πιστεύει, εἴτε Ἰουδαῖος εἴτε ἐθνικός, δικαιώνεται, σῶζεται. Ὁ Χριστὸς σῶζει τοὺς πάντας, ἀρκεῖ νὰ πιστεύουν στὸ ὄνομά του.

Πολλοὶ θυσιάσθηκαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Γιατί δυνάμει τῶν θυσιῶν τοὺς δὲν σῶζουν ἀπὸ ἀμαρτίας; Γιατί μόνον ὁ Χριστὸς σῶζει ἀπὸ ἀμαρτίας; Διότι οἱ ἄλλοι ἦταν ἀπλῶς ἄνθρωποι καὶ ἀμαρτωλοί, ἐνῶ ὁ Χριστὸς εἶνε ἀναμάρτητος καὶ Θεός. Ἐπίσης, ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς εἶνε Θεός, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται πίστις στὸ ὄνομά του.

Ἀδελφοί! Ἀπ' τὴν πλευρά τοῦ Θεοῦ χρειάστηκε θυσία γιὰ τὴ συγχώρησι τῶν ἀμαρτιῶν μας· ὁ Θεὸς ἐγένε

άνθρωπος καὶ σταυρώθηκε! Ἀπ' τὴν πλευρά τῆ δικῆ μας τί χρειάζεται; Πίστις καὶ μετάνοια. Τόσο εὐκολὴ γιὰ μᾶς ἔκανε ὁ Θεὸς τὴ σωτηρία. Καὶ ὁμως οἱ πολλοὶ μένουν στὴν ἀπιστία καὶ στὴν ἀμετανοησία. Περιφρονοῦν τόσο μεγάλη θυσία καὶ τόσο μεγάλη δωρεά. Εἶνε καταφρονηταί. Καὶ ὡς καταφρονηταί εἶνε ἄξιοι καταδίκης.

Στίχ. 40 - 41: Οἱ Ἑβραῖοι ἦταν καταφρονηταί. Καταφρονοῦσαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, τὰ θαύματα τοῦ Θεοῦ, τὸν ἴδιο τὸ Θεό. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς διὰ μέσου τοῦ προφήτου Ἀββακούμ ἀπηύθυνε στοὺς καταφρονητὰς συνταρακτικὸν λόγον, προανήγγειλε σ' αὐτοὺς ἀπίστευτὴ καταστροφή: «Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῇται ὑμῖν» (Ἀββακ. α' 5). Κοιτάξετε, σεῖς οἱ καταφρονηταί, καὶ ἐκπλαγῇτε καὶ καταπλαγῇτε, μείνετε ἐκστατικοὶ καὶ ἐμβρόντητοι, τρομάξετε καὶ φρίξετε! Διότι ἐγὼ κάνω ἔργο τιμωρητικὸ στίς ἡμέρες σας, ἀπροσδόκητο καὶ ἀφάνταστο, ποῦ ἂν κανεῖς σὰς τὸ περιγράψῃ ἐκ τῶν προτέρων, δὲν θὰ τὸ πιστεύσετε.

Ὁ Θεὸς πραγματοποιοῖ τὴν ἀπειλὴ καὶ προειδοποίησίν του. Ξεσήκωσε τοὺς Βαβυλωνίους καὶ ἐξεστράτευσαν ἐναντίον τῶν Ἑβραίων καὶ πολιορκῆσαν τὴν Ἱερουσαλήμ. Σὲ φρικτὴ κατάστασι περιῆλθεν ἡ Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν πολιορκία. Λόγῳ τῆς πείνας μητέρες ἔψησαν καὶ ἔφαγαν τὰ παιδιὰ τους! Ἡ Ἱερουσαλήμ ἔπεσε. Καὶ ἀπ' τοὺς Ἑβραίους ἄλλοι ἐξωντώθηκαν καὶ ἄλλοι σύρθηκαν αἰχμάλωτοι στὴ Βαβυλῶνα. Τὸ τελευταῖο γεγονὸς εἶνε γνωστὸ ὡς Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλῶνος. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ ναοῦ συλήθηκαν καὶ μεταφέρθηκαν στὴ Βαβυλῶνα.

Ὁ Παῦλος ὑπενθυμίζει στοὺς συγχρόνους τοῦ Ἑβραίους τὴ φοβερὴ προφητεία τοῦ Ἀββακούμ, προτρέποντάς τους νὰ προσέξουν, γιὰ νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ καὶ σ' αὐτούς. Ἀλλ' οἱ Ἑβραῖοι, καταφρονηταί τοῦ Θεοῦ καὶ φονεῖς τοῦ Χριστοῦ, τοῦ σαρκωμένου Θεοῦ, ἔμειναν ἀπιστοὶ καὶ ἀμετανόητοι. Διὰ τοῦτο ἡ προφητεία πραγματο-

ποιήθηκε καὶ σ' αὐτοὺς κατὰ χειρότερο τρόπο. Ἡ Ἱερουσαλήμ τώρα πολιορκήθηκε ἀπ' τοὺς Ρωμαίους, μητέρες ἔψησαν πάλι καὶ ἔφαγαν τὰ παιδιὰ τους, ἡ πόλις κυριεύθηκε, ἑκατοντάδες χιλιάδες Ἑβραῖοι σταυρώθηκαν καὶ σφάχτηκαν, καὶ ἑκατὸ περίπου χιλιάδες αἰχμαλωτίσθηκαν καὶ ἔγιναν δοῦλοι. Γιὰ τὴν ἀγερωχία τους καὶ τὴν ἀμετανοησία τους οἱ χριστοκτόνοι ἔπαθαν τέτοια συμφορά, ὅποια δὲν ἔγινε ποτὲ στὸν κόσμο.

Τὴ φοβερὴ προφητεία τοῦ Ἀββακούμ πρέπει νὰ θεωρήσωμε, ὅτι ὁ ἀπόστολος ὑπενθυμίζει καὶ σὲ μᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἀλλὰ καὶ σ' ὅλη τὴ σημερινὴ ἀνθρωπότητα. Εἴκοσι αἰῶνες ὁ Χριστὸς σκορπίζει τίς εὐλογίες του στὸν κόσμο, κάνει θαύματα καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἀλήθειά του. Καὶ ὅμως τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἀνθρωπότητος παραμένει ἔξω ἀπ' τὸ Χριστιανισμό. Καὶ ὅσοι εἴμαστε στὸ Χριστιανισμό, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἴμαστε ἀνάξιοι τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος. Δὲν μᾶς συγκλονίζει τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος καὶ σταυρώθηκε γιὰ μᾶς. Δὲν μᾶς ἐλκύει ὁ ναός. Δὲν μᾶς ἐλκύουν τὰ μυστήρια. Δὲν ἀναλογιζόμεθα τί θὰ ἤμασταν, ἂν δὲν ὑπῆρχε Χριστιανισμός. Δὲν μᾶς συγκινοῦν οἱ παροῦσες εὐεργεσίες. Δὲν λαχταροῦμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ. Καταντήσαμε καταφρονηταὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ὑψίστων δωρημάτων του. Καὶ ὄχι μόνο καταφρονηταί, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἀρνηταί καὶ σαρκασταί καὶ ὑβρισταί καὶ μανιώδεις ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σὰν τὰ λυσσασμένα σκυλιὰ δαγκώνουν πολλοὶ τὸ Χριστό. Καὶ δαγκώνουν ἐπισήμως, ἀπὸ ἐπίσημες θέσεις καὶ μὲ ἐπίσημα μέσα. Πολλοὶ βαπτισμένοι χριστιανοὶ ἔχουν καταντήσῃ ἀντίχριστοι. Γέμισε ἡ κοινωνία ἀπὸ ἀντιχρίστους, ἀπὸ τὰ κατώτερα μέχρι τὰ ἀνώτερα κλιμάκιά της. Οἱ αἰθέρες, οἱ ἡμερίδες, τὰ περιοδικά, τὰ βιβλία, τὰ θέατρα, οἱ κινηματογράφοι, οἱ νομοθεσίες, τὰ πάντα γέμισαν ἀπὸ ἀσεβῆ, προκλητικά, ἀντίχριστα στοιχεῖα. Διὰ τοῦτο ὑπάρχει κίνδυνος, ἡ προφητεία τοῦ Ἀββακούμ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ σὲ μᾶς. Ἦδη στὸν αἰῶνα μας πραγματοποιήθηκε δυὸ φορές. Δυὸ παγκόσμιοι πόλεμοι σκόρπισαν τὸν ὀλεθρο στὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ διωρθωθήκαμε; Ὁχι, ἀλλὰ γίναμε χειρότεροι. Ἐμεῖς ἡ

σημερινή γενεά εἴμαστε ἢ χειρότερη ἀπ' ὅλες τίς γενεές μετὰ Χριστόν. Καί ἂν δέν μετανοήσωμε, δέν αποκλείεται ὁ αἰώνας μας νὰ γνωρίσῃ καὶ τρίτο παγκόσμιον πόλεμον, πυρηνικόν, ὁ ὁποῖος θὰ εἶνε ἄνευ προηγουμένου καὶ ἄνευ ἐπομένου. Θ' ἀραιώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα τόσο πολὺ, ὥστε θὰ μείνουν ἐλάχιστοι μόνο ἄνθρωποι πάνω στὸν πλανήτη. Θὰ τινάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα σὰν ἐλαιόδενδρον καὶ θὰ τὴν τρυγήσῃ σὰν ἀμπέλι. Ἐτσι προφητεύει ὁ Ἡσαΐας στὸ κδ' κεφάλαιο τοῦ βιβλίου του. Ὁ δὲ Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ μέγας ἅγιος καὶ προφήτης τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, προφήτευσεν, ὅτι οἱ πόλεις θὰ καταντήσουν σὰν παράγκες καὶ θὰ βαδίζῃ κανεὶς μισή ὥρα, γιὰ νὰ συναντήσῃ ἄνθρωπον νὰ τοῦ πῇ «καλημέρα» καὶ νὰ τὸν κἀνῃ ἀδελφόν του.

Ἄς προσευχώμαστε συχνά, νὰ μὴ πέσουν στίς ἡμέρες μας οἱ φιάλες τῆς Ἀποκαλύψεως, οἱ πυρηνικὲς βόμβες. Καὶ ἂς προετοιμάζωμε τοὺς ἑαυτοὺς μας γιὰ τὸ τρομερὸ ἐνδεχόμενον. Ἄν πέσῃ ἡ πυρηνικὴ φωτιά ἐπάνω μας, τρομερὸ βεβαίως θὰ εἶνε, ἀλλὰ στιγμιαῖον. Τὸ ἀπείρως χειρότερον εἶνε ἡ αἰώνια φωτιά. Ἄν τὴν ὥρα τῆς καταστροφῆς εἴμεθα προετοιμασμένοι, θὰ γλυτώσωμε ἀπ' τὴν αἰώνια φωτιά.

Στίχ. 42 - 44: Τὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα δέν ἔμεινε ἄκαρπον. Ἐμεῖς οἱ μηδαμινοὶ πολλὰς φορές μιλάμε χωρὶς νὰ βλέπωμε τὴ μεταστροφή μιᾶς, ἔστω, ψυχῆς. Ἄλλ' οἱ ἀπόστολοι δέν ἦσαν σὰν ἐμᾶς. Εἶχαν μεγάλη χάρι καὶ τὸ κήρυγμά τους ἔφερνε σπουδαῖα ἀποτελέσματα. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ προσήλυτοι πίστευσαν στὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου, ποὺ ἐγένεε στή συναγωγή. Βγαίνοντας οἱ ἀπόστολοι ἀπ' τὴ συναγωγή, συναποκόμιζαν τρόπαια Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἦσαν οἱ πιστεύσαντες. Ἀκολούθησαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν. Καὶ οἱ ἀπόστολοι, μιλῶντας πάλι πρὸς αὐτοὺς μὲ φιλικότητα καὶ οἰκειότητα, τοὺς ἐπειθαν νὰ μένουν στή χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἡ χάρις εἶνε ἡ περιοχὴ τῆς σωτηρίας.

Οἱ πιστεύσαντες ἀνοίξαν τίς καρδιὰς τους καὶ τὰ στόματά τους καὶ μίλησαν σ' ὅλη τὴν πόλιν μὲ θαυμασμό

καὶ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων. Ἐτσι πρέπει νὰ κάνωμε καὶ ἐμεῖς. Νὰ μιᾶμε μὲ θαυμασμὸ καὶ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Νὰ ἐκθέτουμε στοὺς ἄλλους τίς συγκινητικές μας ἐντυπώσεις, νὰ διαφημίζωμε τὸ θεῖο κήρυγμα, νὰ προσκαλοῦμε σ' αὐτὸ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους λέγοντας: «Ἀκούσαμε θαυμάσια πράγματα, γεμᾶτα ἀλήθεια, ὁμορφιά, δύναμι καὶ ζωή. Ἐλᾶτε ν' ἀκούσετε καὶ σεῖς. Δὲν μπορούμε νὰ σᾶς περιγράψωμε τί ἀκριβῶς θὰ αἰσθανθῆτε. Πνευματικὸς ἠλεκτρισμὸς θὰ περάσῃ τίς ὑπάρξεις σας. Θὰ φλογισθοῦν καὶ θὰ συγκλονισθοῦν οἱ καρδιές σας. Θὰ αἰσθανθῆτε νέα ζωή, ἓνα ἀπερίγραπτο μεγαλεῖο. Θὰ βρῆτε τὴν ἀλήθεια, τὴ λύσι τῶν προβλημάτων σας, τὴν παρηγοριά, τὴν αἰσιοδοξία, τὴ χαρά. Ἐλᾶτε καὶ θὰ ἰδῆτε. Γευθῆτε καὶ θὰ αἰσθανθῆτε». Οἱ ἄνθρωποι μιλοῦν μὲ θαυμασμὸ γιὰ αἰσχρὰ κινηματογραφικὰ καὶ θεατρικὰ ἔργα, γιὰ ἀθεϊστικὰ βιβλία καὶ ἄλλα φθοροποιὰ καὶ ὀλέθρια πράγματα. Καὶ ἐμεῖς ἐντρεπόμεθα καὶ διστάζουμε νὰ μιλήσωμε γιὰ τὰ ἀγνὰ καὶ σωτήρια πράγματα τῆς Πίστεώς μας; Παντοῦ νὰ μιᾶμε μὲ θαυμασμὸ καὶ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὰ μεγαλεῖα τῆς Πίστεώς μας, νὰ ζηλέψουν καὶ νὰ ἐλκυσθοῦν καὶ ἄλλοι στὸ κήρυγμα καὶ στὸ ναό. Οἱ πιστεύσαντες στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας μετὰ τὸ πρῶτο κήρυγμα τοῦ Παύλου ἀναστάτωσαν τὴν πόλι μὲ ἀγία ἀναστάτῳσι. Καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ πόλις τὸ ἄλλο σάββατο ξεσηκώθηκε καὶ συγκεντρώθηκε στὴ συναγωγή, γιὰ ν' ἀκούσῃ τὸ δεῦτερο κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου. Τότε τὸ κήρυγμα ἔχει σπουδαία ἐπιτυχία, ὅταν προσελκύῃ νέους ἀκροατὰς καὶ τὸ ἀκροατήριο αὐξάνεται.

Στίχ. 45 - 51: Ἡ συναγωγή τῶν Ἰουδαίων στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας γνώρισε πρωτοφανῆ δόξα. Ποτὲ δὲν συγκεντρώθηκε σ' αὐτὴ ὅλη σχεδὸν ἡ πόλις. Ποτὲ οἱ ἐθνικοὶ δὲν ἔδειξαν τόσο ζωηρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Τί ἔπρεπε νὰ αἰσθανθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, βλέποντας τὰ πλήθη τῶν ἐθνικῶν νὰ κατακλύζουν τὴ συναγωγή τους; Ἐπρεπε νὰ σκιρτήσουν ἀπὸ ἀγαλλίασι. Ἡ συναγωγή πλημμύρισε ἀπὸ ἀνθρώπους, καὶ οἱ καρδιές τῶν Ἰουδαίων ἔπρεπε νὰ πλημμυρίσουν ἀπὸ ἀγαλλίασι. Ἐν τούτοις συνέβη τὸ ἀντίθετο. Οἱ καρδιές τῶν Ἰουδαίων

πλημμύρισαν από ζήλεια και φανατισμό. Οί άρχοντες και διδάσκαλοι τής συναγωγής φθόνησαν τούς άποστόλους για τή μεγάλη έπιτυχία του κηρύγματός τους, όπως οί γραμματεῖς και Φαρισαῖοι τής Παλαιστίνης φθονοῦσαν τὸ Χριστό. Καί γενικώτερα οί Ἰουδαῖοι γέμισαν από ζήλεια και φανατισμό, διότι έβλεπαν νά προσέρχονται στην Πίστι του Χριστου πλήθη έθνικῶν, και μάλιστα νά γίνονται δεκτοί χωρίς περιτομή. «Αντέλεγον δέ τοῖς λεγομένοις υπό του Παύλου αντιλέγοντες και βλασφημοῦντες». «Αντέλεγον» έδῶ σημαίνει «αντέπρατταν», «αντιδροῦσαν». Καί πῶς αντιδροῦσαν; «Αντιλέγοντες και βλασφημοῦντες», λέγοντας δηλαδή αντίθετα και δυσφημῶντας και ὑβρίζοντας. Οί Ἰουδαῖοι ήθελαν νά σωθοῦν αὐτοί, άλλ' όχι και οί έθνικοί!

Τούς τελευταίους καιρούς στην Πατρίδα μας όχι Ἰουδαῖοι, αλλά βαπτισμένοι Χριστιανοί Ὁρθόδοξοι μέ λύσσα και μανία αντιδροῦν στο ιεραποστολικό έργο, λέγοντας και γράφοντας αντίθετα πρὸς τὰ διδάγματα του Χριστιανισμοῦ, και δυσφημῶντας και ὑβρίζοντας τίς Ὁρθόδοξες Χριστιανικές Ὁργανώσεις, τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα και τὰ μαχητικά θρησκευτικά περιοδικά ὡς τίς κυριώτερες αίτίες κάθε κακοδαιμονίας στην Ἑλλάδα! Ἡ λυσσαλέα και μανιώδης αὐτή πολεμική έναντίον τῶν ιεραποστολικῶν προσπάθειῶν αποδεικνύει, ότι γίνεται ὑπολογίσιμο ιεραποστολικό έργο, τὸ ὁποῖο στενοχωρεῖ τὸ Σατανᾶ και τὰ ὄργανά του.

Ὁ Παῦλος και ὁ Βαρνάβας στην αρχή μιλοῦσαν με πραότητα. Ἀλλ' όταν είδαν τούς Ἰουδαίους νά αποθρασύνονται και νά ὑβρίζουν, άλλαξαν ὕφος. Στο θράσος και τίς ὕβρεις εκείνων άντέταξαν θάρρος και αὐστηρότητα. Σέ σᾶς, είπαν στοῦς Ἰουδαίους, ήταν ανάγκη νά κηρυχθῇ πρῶτα ὁ λόγος του Θεοῦ. Ἀλλ' έπειδὴ τὸν αποκρούετε, και σεῖς οί ἴδιοι δέν κρίνετε τούς έαυτοῦς σας άξιους για τήν αἰώνια ζωή, ἰδοὺ στρεφόμεθα πρὸς τούς έθνικούς. Αὐτή τήν έντολή μᾶς έδωσε ὁ Κύριος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός (Ἰδὲ Ματθ. κη' 19 κ.ά.). Αὐτή δέ ἡ έντολή εἶνε σύμφωνη με τὸ λόγο του Θεοῦ πρὸς τὸ Μεσσία στην Παλαιά

Διαθήκη: Σὲ κατέστησα φῶς τῶν ἐθνῶν, γιὰ νὰ εἶσαι σωτηρία μέχρι τὰ ἔσχατα τῆς γῆς (Ἰδὲ Ἦσ. μθ' 6).

Ἀφοῦ οἱ Ἰουδαῖοι ἦταν ὁ μόνος λαός, ὁ ὁποῖος πίστευε στὸν ἀληθινὸ Θεό, ὁ περιοῦσιος λαός, καὶ ἀφοῦ ἀπ' αὐτοὺς προῆλθε ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος, προῆλθαν δὲ καὶ οἱ ἀπόστολοι, δίκαιο ἦταν, τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ν' ἀρχίσῃ ἀπ' αὐτούς, αὐτοὶ ν' ἀκούσουν πρῶτοι. Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν τὴν προτεραιότητα. Ἀλλὰ δὲν εἶχαν τὴν ἀποκλειστικότητα. Ὁ Θεὸς δημιούργησε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ θέλει ὅλοι νὰ σωθοῦν. Ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἤθελαν νὰ σωθοῦν μόνον αὐτοί. Τοῦτο ἦταν ἐγωιστικὸ, σκληρὸ καὶ ἀπάνθρωπο. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τοὺς ἀποδοκίμασε. Ἄς προσέξουμε, νὰ μὴ θέλωμε καὶ ἐμεῖς τὴν κακὴ ἀποκλειστικότητα. Νὰ μὴ περιορίζουμε τὴν ἀγάπη μας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας στὸν ἑαυτό μας, τὴν οἰκογένειά μας καὶ μερικὰ ἀκόμη πρόσωπα. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη μπορεῖ νὰ δῖνῃ προτεραιότητα σὲ ὠρισμένα πρόσωπα, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀποκλειστικότητα. Ἐπεκτείνεται σ' ὅλους. Καὶ στοὺς ἐχθρούς. Ὡς χριστιανοὶ ἃς εἴμεθα μιμηταὶ Χριστοῦ. Μποροῦμε ν' ἀγαποῦμε ὠρισμένα πρόσωπα πρῶτα, ἀλλ' ἔπειτα ν' ἀγαποῦμε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ν' ἀγωνιοῦμε γιὰ τὴ σωτηρία ὅλων. Μποροῦμε νὰ ἐνδιαφερώμεθα πρῶτα γιὰ τοὺς οἰκείους μας, ἀλλ' ἔπειτα νὰ ἐνδιαφερώμεθα καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Οἱ ἐθνικοὶ, ἀκούοντας τὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα, καὶ ὅτι ἡ σωτηρία ἦταν καὶ γι' αὐτούς, ἔχαιραν καὶ δέχθηκαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ πίστευσαν «ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον», ὅσοι ἦσαν προωρισμένοι γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ. Ἦσαν δὲ προωρισμένοι γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ ἐλκύσθηκαν ἀπ' τὸ Θεὸ στὴν Πίστι ὅσοι εἶχαν καλὴ προαίρεσι. Ὁ Θεὸς προγνώριζε τὴν καλὴ διάθεσί τους καὶ γι' αὐτὸ τοὺς προώρισε καὶ τοὺς εἴλκυσεν. «Οὓς προέγνω, καὶ προώρισε· οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε» (Ρωμ. η' 29 - 30).

Οἱ Ἰουδαῖοι, ἐκμεταλλευόμενοι τὴ θρησκευτικὴ εὐαι-

σθησία τῶν γυναικῶν καί τόν ἐγωισμό τῶν προύχόντων, παρακίνησαν τίς προσήλυτες καί τίς ἀριστοκράτισσες γυναῖκες καί τοὺς προὔχοντες καί σήκωσαν διωγμὸ κατὰ τῶν ἀποστόλων καί τοὺς ἐξεδίωξαν. Οἱ δὲ ἀπόστολοι, σὲ ἔνδειξι διαμαρτυρίας, τίναξαν καί τόν κονιορτὸ τῶν ποδιῶν τους. Ὁ διωγμὸς εἶνε ἡ μοῖρα ὅλων τῶν γνησίων καὶ θαρραλέων ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλ' ὅσον οἱ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου διώκονται, τόσον ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου διασπείρεται καὶ εὐδοκιμεῖ. Οἱ διώκτες τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ὑποστοῦν καταδίκη χειρότερη τῶν Σοδομιτῶν (Ματθ. ι' 15).

Στίχ. 52: Οἱ ἀπόστολοι ἔφευγαν ἐκδιωκόμενοι, οἱ δὲ πιστοὶ πλημμύριζαν ἀπὸ χαρά, διότι οἱ ἀπόστολοι μετέδωσαν σ' αὐτοὺς Πνεῦμα Ἅγιο, ἓνας δὲ καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶνε ἡ χαρά. Χαρὰ καὶ στοὺς διωγμοὺς καὶ στὰ παθήματα!

ΔΡΑΣΙΣ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΒΑΡΝΑΒΑ ΣΤΟ ΙΚΟΝΙΟ, ΣΤΑ ΛΥΣΤΡΑ, ΣΤΗ ΔΕΡΒΗ, ΣΤΗΝ ΠΕΡΓΗ

Στὸ δέκατο τέταρτο κεφάλαιο τῶν Πράξεων ἀναφέρονται: 1) Ἡ δρᾶσις τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Βαρνάβα στὸ Ἰκόνιο, στίχ. 1 - 7, 2) Ἡ δρᾶσις αὐτῶν στὰ Λύστρα (ἢ στή Λύστρα) καὶ ὁ λιθοβολισμὸς τοῦ Παύλου, στίχ. 8 - 20, 3) Ἡ δρᾶσις αὐτῶν στή Δέρβη, ἡ ἐπανεπίσκεψις τῶν πόλεων Λύστρα, Ἰκόνιο καὶ Ἀντιόχεια (τῆς Πισιδίας), ἡ κήρυξις τοῦ λόγου στήν Πέργη καὶ ἡ ἐπιστροφή στήν Ἀντιόχεια (τῆς Συρίας), στίχ. 21 - 28.

Ἑξηγήσεις λέξεων καὶ φράσεων

1. *κατὰ τὸ αὐτὸ* = ὁμοίως, ὅπως συνήθιζαν.
2. *οἱ ἀπειθοῦντες* = οἱ ἀπειθεῖς, οἱ ἀντιδραστικοί.
ἐπήγειραν = διηγείραν, ἐξηγείραν, ξεσήκωσαν.
ἐκάκωσαν = δηλητηρίασαν μὲ κακία, ἐξηρέθισαν.
3. *διέτριψαν* = διῆλθαν, διέμειναν.
παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ = κηρύττοντας μὲ παρρησία τὸν Κύριο.
τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ = ποὺ μαρτυροῦσε γιὰ τὸ λόγο τῆς χάριτός του.
διδόντι γενέσθαι = μὲ τὸ νὰ δίνη νὰ γίνωνται.
5. *ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ* = ὅταν δὲ ἐκδηλώθηκε βιαία κίνησις.
ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι = νὰ κακοποιήσουν καὶ λιθοβολήσουν.
6. *συνιδόντες* = ἀντιληφθέντες, ἀφοῦ ἀντιλήφθηκαν.
8. *ἀδύνατος τοῖς ποσὶν* = ἀσθενὴς στὰ πόδια.
9. *τοῦ σωθῆναι* = νὰ σωθῇ, νὰ θεραπευθῇ.

10. ἤλατο (τοῦ ρ. ἄλλομαι) = πῆδησι.
11. ἐπῆραν τὴν φωνὴν = ὕψωσαν τὴ φωνή.
ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις = ἀφοῦ ἔλαβαν μορφὴν ἀνθρώπων.
12. ἐκάλουν τε = καὶ ὠνόμαζαν.
ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου = ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λόγου, ὁ κύριος ὁμιλητής.
13. τοῦ ὄντος = ποὺ ἦταν.
στέμματα = στεφάνια.
ἐνέγκας (φέρω) = ἀφοῦ ἔφερε.
ἤθελε θύειν = ἤθελε νὰ θυσιάσῃ, νὰ προσφέρῃ θυσία.
14. διαρρήξαντες = ἀφοῦ ξέσχισαν.
15. τὰ μάταια = τὰ εἰδωλα, ἡ εἰδωλολατρία.
16. ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς = στὶς παρελθοῦσες γενεές, ἐποχές.
17. καίτοι γε = ἂν καὶ βεβαίως.
ἀμάρτυρος = χωρὶς μαρτυρία.
ὑετὸς = βροχή.
ἐμπιπλῶν τροφῆς τὰς καρδίας ὑμῶν = διότι γέμιζε μὲ τροφή τοὺς ἑαυτοὺς σας, διότι σᾶς ἔδινε ἀφθονή τροφή.
18. τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς = νὰ μὴ προσφέρουν θυσία σ' αὐτούς.
19. ἐπῆλθον = ἐπέδραμαν.
τεθνάναι = ὅτι εἶχε πεθάνει.
μαθητεύσαντες ἱκανοὺς = ἀφοῦ ἔκαναν ἀρκετοὺς μαθητάς (=χριστιανούς).
22. ἐπιστηρίζοντες = στηρίζοντες περισσότερο ἢ στηρίζον-
τας πάλι.
παρακαλοῦντες = προτρέποντας, λέγοντας ἐνθαρρυντικῶς.
23. χειροτονήσαντες αὐτοῖς = ἀφοῦ κατέστησαν γι' αὐτούς
(μὲ χειροθεσία).
παρέθεντο = ἐμπιστεύθηκαν, παρέδωσαν.
26. ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι = ἀπ' ὅπου εἶχαν παραδοθῇ.
27. παραγενόμενοι = ὅταν ἦλθαν.
συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν = ὅταν συνήθροισαν τὴν ἐκκλησία.

Παρατηρήσεις και διδάγματα

Στίχ. 1: Στο Ἰκόνιο ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια νὰ κηρύττουν πρῶτα στοὺς Ἰουδαίους, μπῆκαν στὴ συναγωγή καὶ κήρυξαν «οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος». Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει ἐδῶ τὸ «οὕτως». Οἱ ἀπόστολοι κήρυξαν κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ πιστεύσῃ μεγάλο πλῆθος Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων. Τὸ «οὕτως» περικλείει πολλὰς ἐννοιες. Οἱ ἀπόστολοι κήρυξαν μὲ μεγάλη ταπείνωσι. Δὲν κήρυξαν γιὰ νὰ δείξουν ρητορική δεινότητα καὶ νὰ προβάλουν τοὺς ἑαυτοὺς των, ἀλλὰ γιὰ νὰ προβάλουν καὶ δοξάσουν τὸ Χριστό. Ἐπίσης κήρυξαν μὲ φλογερὴ πίστι. Οἱ ἀκροαταὶ καταλάβαιναν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι πίστευαν σ' αὐτὰ πού κήρυτταν. Ἀκόμη κήρυξαν μὲ μεγάλη ἀγάπη καὶ ὠραῖο τρόπο. Ἡ ἀγάπη βρίσκει ὠραίους τρόπους, γιὰ νὰ ἐπιδρᾷ στοὺς ἀδελφοὺς καὶ νὰ τοὺς ἐλκύῃ στὴ σωτηρία. Οἱ ἀκροαταὶ καταλάβαιναν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἐνδιαφέρονταν γι' αὐτοὺς εἰλικρινῶς. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἦταν ἀπόστολοι, πρόσωπα μὲ τὴ μεγαλύτερη πνευματικὴ ἐξουσία ἀπ' τὸ Θεό. Ἀλλὰ κήρυξαν σὰν ταπεινοὶ ἀδελφοὶ καὶ στοργικοὶ πατέρες τῶν ἀκροατῶν τους. Κήρυξαν δὲ καὶ μὲ πειστικὰ ἐπιχειρήματα. Καὶ ἐπειδὴ κήρυξαν ἔτσι, κατὰ δὲ τὴν ὥρα τοῦ κηρύγματος ἐπιδροῦσε μυστικὰ σ' αὐτοὺς καὶ στὸ ἀκροατήριον ἡ χάρις τοῦ Κυρίου, γι' αὐτὸ τὸ κήρυγμά τους εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία.

Τὰ δικά μας κηρύγματα καὶ οἱ δικές μας θρησκευτικὲς συζητήσεις δὲν σημειώνουν ἱκανοποιητικὲς ἐπιτυχίες, διότι δὲν κηρύττουμε καὶ δὲν συζητοῦμε «οὕτως», ὅπως οἱ ἀπόστολοι. Ἀπ' τὸν τρόπο, πού μιᾶμε, οἱ ἀκροαταὶ καὶ οἱ συζητηταὶ μας εὐκόλως ἀντιλαμβάνονται, ὅτι δὲν ἔχουμε ἀρκετὴ ταπείνωσι, πίστι, ἀγάπη καὶ εὐγένεια. Θέλουμε νὰ ἔχουμε στοὺς συνανθρώπους μας μεγαλύτερη ἐπίδρασι; Νὰ μιᾶμε ὡς ἀδελφοί, ὅχι ὡς διδάσκαλοι· ὡς συναμαρτωλοί, ὅχι μὲ τὸ φρόνημα, ὅτι εἴμαστε πνευματικῶς σπουδαῖοι· ὡς θερμοὶ χριστιανοί, ὅχι ὡς χλιαροὶ καὶ ψυχροί· ὡς συμπαθεῖς πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας, ὅχι ὡς εἰσαγγελεῖς· καὶ μὲ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς Πίστεως

μας, ὄχι ἀπλῶς μὲ λόγια. Ἀλλὰ πρὸς ἀπόκτησι τῶν προσόντων τούτων χρειάζεται ζωηρὸ ἐνδιαφέρον, μελέτη καὶ ἐπίμονη προσευχὴ στὸν Κύριο, γιὰ νὰ ἐξαγιάζη καὶ χαριτώνη τὶς καρδιές μας, ὥστε νὰ λαλοῦμε ὅπως πρέπει, διότι ἀπ' τὸ περίσσευμα τῆς καρδιᾶς λαλεῖ τὸ στόμα.

Στίχ. 2 - 7: Στὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων πίστευσαν πολλοί, ἀλλὰ καὶ ἀπίστησαν πολλοί. Πίστευσαν οἱ καλοπροαίρετοι καὶ ἀπίστησαν οἱ κακοπροαίρετοι. Οἱ ἀπειθεῖς δὲ Ἰουδαῖοι δὲν ἔμειναν ἀδρανεῖς. Δούλευε στὶς ψυχές ὁ Χριστός, ἀλλὰ δούλευε καὶ ὁ Σατανᾶς. Οἱ δὲ σατανοκίνητοι Ἰουδαῖοι ξεσήκωσαν καὶ δηλητηρίασαν μὲ κακία τὶς ψυχές τῶν ἐθνικῶν ἐναντίον τῶν πιστῶν. Κακὸς καὶ ἀρχέκακος ὁ Διάβολος, ἐμβάλλει κακία στὶς ψυχές, τὶς ὁποῖες βρίσκει ἀδειανὲς ἀπὸ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι, παρὰ τὸ δυσμενὲς κλίμα, τὸ ὁποῖο δημιουργοῦσαν οἱ ἀντιδραστικοὶ Ἰουδαῖοι, διέμειναν στὸ Ἰκόνιο ἐπὶ ἄρκετὸ χρόνο, διότι τὸ ἔδαφος ἦταν πρόσφορο γιὰ πολλὴ σπορὰ τοῦ Θεοῦ λόγου, «τοῦ λόγου τῆς χάριτος», ὅπως ὠραιότατα τὸν χαρακτηρίζει ἡ χαριτωμένη γραφίδα τοῦ Λουκᾶ. Ἄν στὸ Ἰκόνιο ὑπῆρχαν ἀντιδραστικοί, ἐργαζόμενοι γιὰ τὴν καταδίκη τους, ὑπῆρχαν ὅμως καὶ ἐκλεκτοί, οἱ ὁποῖοι ἦταν δίκαιο ν' ἀκούουν καὶ ν' ἀπολαμβάνουν «τὸν λόγον τῆς χάριτος», τὸ εὐαγγέλιο, τὸ ὁποῖο διακηρύττει παροχὴ χάριτος στοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ὑποδίκους. Ἐξ αἰτίας τῶν ἀντιδραστικῶν δὲν πρέπει ν' ἀδικοῦνται οἱ ἐκλεκτοὶ ἐνὸς τόπου. Οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Ἰκονίου δὲν ἀδικήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀντιδροῦσαν, οἱ δὲ ἀπόστολοι κήρυτταν τὸν Κύριο, τὸ «ἀντιλεγόμενον σημεῖον», μὲ παρρησία. Ὁ δὲ Κύριος ἔδινε μαρτυρία γιὰ τὸ λόγο του, ἐπιβεβαίωνε τὸ Εὐαγγελίό του, δίνοντας τὴ δύναμι νὰ γίνωνται «διὰ τῶν χειρῶν» τῶν ἀποστόλων «σημεῖα καὶ τέρατα», θαύματα καταπληκτικὰ καὶ ἀποδεικτικὰ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου. Τὰ στόματα τῶν ἀποστόλων ἔλεγον καταπληκτικὰ λόγια καὶ τὰ χέρια τους ἔκαναν καταπληκτικὰ θαύματα. Ἡ δὲ θαυματουργία τῶν χειρῶν ἐνίσχυε τὴν παρρησία τῶν στομάτων. Ὁ Χριστὸς λέγεται καὶ Λόγος καὶ Δύναμις.

Καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ εἶχαν καὶ λόγο καὶ δύναμι σὲ βαθμὸ ἑκτακτο.

Ὁ λόγος τῶν ἀποστόλων προκάλεσε σχίσμα. «Ἐσχίσθη τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις». Ὁ Χριστὸς, ὁ κῆρυξ τῆς εἰρήνης καὶ αὐτὴ ἡ εἰρήνη, εἶχε πεῖ καὶ τοῦτο τὸν παράδοξο λόγο, ὅτι δὲν ἦλθε νὰ βάλη εἰρήνη, ἀλλὰ μάχαιρα· ἦλθε νὰ διχάσῃ καὶ τὰ πρόσωπα τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Τί ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς μὲ τὸν παράδοξο τοῦτο λόγο; Ὅτι ἤθελε νὰ διχάσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ν' ἀνάψῃ μεταξύ τους πόλεμο; Ὁχι βεβαίως. Διότι ὁ Χριστὸς δὲν θέλει τὸ κακὸ, ἀλλὰ τὸ καλὸ· δὲν θέλει τὸν πόλεμο, ἀλλὰ τὴν εἰρήνη· δὲν ἀρέσκεται σ' ὅσους κάνουν τὶς διχοστασίες, ἀλλὰ στοὺς εἰρηνικοὺς καὶ εἰρηνοποιοὺς. Ἀλλὰ τότε τί ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς μὲ τὸ φοβερό του λόγο; Ἐννοοῦσε, ὅτι ἀποτέλεσμα τοῦ ἐρχομοῦ του στὸν κόσμον καὶ τῆς κηρύξεως τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ἦταν ἡ διαίρεσις τοῦ κόσμου. Ἀφοῦ ἄλλοι θὰ πίστευαν καὶ ἄλλοι δὲν θὰ πίστευαν, ὁ κόσμος θὰ χωριζόταν σὲ δύο παρατάξεις μὲ τεραστία διάστασι ἀνάμεσά τους, μὲ πόλεμο τοῦ κακοῦ πρὸς τὸ καλὸ καὶ τοῦ καλοῦ πρὸς τὸ κακὸ. Καὶ πραγματικῶς τὸ πρόσωπο καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ ἔφερε σχίσμα στοὺς Ἰουδαίους. «Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν». Σχίσμα στὸ λαό. Ἀλλ' οὔτε ὁ Χριστὸς οὔτε οἱ ἀπόστολοι πταίου γιὰ τὸ σχίσμα· πταίου οἱ ἄπιστοι. Καὶ βεβαίως δὲν θὰ ἦταν καλὸ νὰ μὴ ἀκουσθῇ τὸ κήρυγμα, γιὰ νὰ παραμείνουν ὅλοι ἄπιστοι καὶ ἐνωμένοι στὴν κατάστασι τῆς ἀπιστίας τους. Τέτοια ἐνότης θὰ ἦταν σατανικὴ. Καλὴ ἡ ἐνότης, ὅταν δὲν εἶνε εἰς βάρος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς σωτηρίας. Ἀλλιῶς εἶνε προτιμότερο τὸ σχίσμα.

Καλὴ συνεπῶς καὶ ἡ λεγομένη ἐνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἂν γίνῃ στὸ ἔδαφος τῆς ἀληθείας, ἂν δηλαδὴ οἱ αἵρετικοὶ ἐπιστρέψουν στὴν Ὁρθοδοξία. Ἀλλιῶς προτιμότερο τὸ σχίσμα.

Τὸ σχίσμα στὸ Ἰκόνιο ἔφθασε σὲ ἐπικίνδυνη ὁξὺτητα. Ἐθνικοὶ καὶ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς ἄρχοντάς των κινήθηκαν

νά κακοποιήσουν, καί μάλιστα νά θανατώσουν μέ λιθοβολισμό, τοὺς ἀποστόλους. Καί ἐπειδὴ ἡ ὥρα γιὰ νά θανατωθῶν δέν εἶχε ἐλθεῖ ἀκόμη, κατὰ τὴ σύστασι τοῦ Κυρίου ἔφυγαν καί κατέφυγαν ἄλλοῦ, γιὰ νά κηρύξουν καί ἐκεῖ. Ὁ διωγμὸς ἀπέβαινεν ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Διότι θὰ διαδιδόταν καί ἄλλοῦ τὸ Εὐαγγέλιο καί θὰ ἰδρύνονταν καί ἄλλοῦ Ἐκκλησίαις. Χωρὶς νά τὸ θέλουν, οἱ διώκτες ὠφελοῦν τὸ Χριστιανισμό.

Στίχ. 8 - 10: Οἱ ἀπόστολοι στὰ Λύστρα. Διδάσκουν καὶ θαυματοουργοῦν, ἀποδεικνύοντας καὶ μέ τὰ δυὸ τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως των. Ὁ Ἡσαΐας εἶχε προφητεύσει, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεσσίου ὁ χωλὸς θὰ πηδοῦσε σὰν ἐλάφι: «Τότε ἀλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλός» (Ἡσ. λε' 6). Πράγματι ὁ Χριστὸς ἐκτὸς τῶν ἄλλων θεράπευε καὶ χωλοὺς. Ἐπίσης καὶ οἱ ἀπόστολοι. Εἶνε δὲ ἄξιο παρατηρήσεως, ὅτι οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης στὰ Ἱεροσόλυμα, προκειμένου νά διαδοθῇ τὸ Εὐαγγέλιο μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, θεράπευσαν ἓνα ἐκ γενετῆς χωλό (Πράξ. γ' 2). Καὶ ἐδῶ τώρα στὰ Λύστρα οἱ ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας, προκειμένου νά εἰσαχθῇ τὸ Εὐαγγέλιο στοὺς ἐθνικοὺς, θεραπεύουν ἓνα ἄλλο ἐκ γενετῆς χωλό. Οἱ δύο αὐτοὶ χωλοὶ ἄς εἶνε σύμβολα τῆς πνευματικῆς χωλότητος τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐθνικῶν. Οἱ ἐθνικοὶ χῶλαιναν λόγῳ τῆς εἰδωλολατρίας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἶχαν βεβαίως τὴν ἰδέα, ὅτι ἦταν ὑγιεῖς πνευματικῶς καὶ βάδιζαν τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὅπως τοὺς κατήγγειλεν ὁ ζηλωτὴς Ἡλίας, χῶλαιναν καὶ αὐτοί: «Ἔως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις;» (Γ' Βασ. ιη' 21). Ἔως πότε σεῖς θὰ κουτσαίνετε, γέροντας πότε πρὸς τὸ ἓνα καὶ πότε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος; Ὅλοι λοιπὸν χωλαίναμε πνευματικῶς. Ὅλοι ἡμασταν ἀδύνατοι στὰ πόδια τῆς ψυχῆς καὶ δέν μπορούσαμε νά βαδίσωμε τὸ δρόμο τῆς ἀγιότητος καὶ σωτηρίας. Ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ! Ἐπειδὴ ἐμεῖς δέν μπορούσαμε νά βαδίσωμε καὶ νά πᾶμε στὸ Θεό, ἦλθε ὁ Θεὸς σ' ἐμᾶς. Καὶ μᾶς κοίταξε μέ συμπάθεια, καὶ σὲ καθένα ἀπὸ μᾶς ἀπηύθυνε τὸν προτρεπτικὸ τοῦτο λόγο: «Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός!». Χωλὲ πνευματικῶς, κατάκοιτε καὶ ἀπελπισμένε ἄνθρωπε! Σήκω ἐπάνω, στάσου ὀρθὸς στὰ πόδια σου.

“Οποιος άκουσε μέ πίστι τό λόγο τοῦ ένανθρωπήσαντος Θεοῦ, αὐτός σηκώθηκε άπ’ τήν πνευματική του πτώσι «καί ήλατο» καί περιπάτησε, βαδίζοντας τό δρόμο τοῦ Θεοῦ καί πρός τό Θεό. «ήλατο»! Πήδησε! «Υδωρ άλλόμενον» ή θεία χάρις (Ίωάν. δ’ 14). Χωλοί άλλόμενοι οί πιστοί, οί δέκτες τής θείας χάριτος.

Άσφαλώς ή καρδιά τοῦ χωλοῦ τών Λύστρων πλημμύρισε άπό εύγνωμοσύνη πρός τόν Κύριο γιά τό θαῦμα τής ίάσεώς του. Άλλά σ’ όλους τούς πιστούς έγινε θαῦμα θεραπείας άπ’ τήν πνευματική χωλότητά μας. Όλοι ήμασταν χωλοί άπ’ τήν κοιλιά τής μάνας μας, άφοῦ γεννηθήκαμε μέ τό προπατορικό άμάρτημα καί μέ τήν άδυναμία νά κατορθώσωμε τό άγαθό. Αὐτή δέ ή χωλότης εἶνε άσυγκρίτως χειρότερη άπ’ τή σωματική χωλότητα. Άλλ’ ό Θεός μάς θεράπευσε, μάς κατέστησε ίκανούς νά στεκώμαστε όρθοί, νά βαδίζωμε πρός τό καλό καί νά κάνωμε άλματα πρός τήν αἰωνιότητα. «Υδωρ άλλόμενον εἰς ζωήν αἰώνιον», καί χωλοί άλλόμενοι εἰς ζωήν αἰώνιον! Όποία εύγνωμοσύνη πρός τόν Κύριο πρέπει νά πλημμυρίζη καί τίς ίδικές μας καρδιές!

Στίχ. 11 - 18: Ό ένδόμυχος πόθος τών ανθρώπων νά έπικοινωνοῦν μέ τή Θεότητα δημιούργησε στόν είδωλολατρικό κόσμο μύθους, συμφώνως πρός τούς όποίους οί Θεοί έπαιρναν ανθρώπινη μορφή καί κατέβαιναν στή γή. Όταν δέ οί κάτοικοι τών Λύστρων είδαν τό θαῦμα τής θεραπείας τοῦ έκ γενετής χωλοῦ, έπαθαν έξαψι πνευμάτων, ὕψωσαν τή φωνή τους καί φώναξαν στή μητρική τους γλώσσα: «Οί Θεοί πήραν μορφή ανθρώπων καί κατέβηκαν πρός έμάς»! Νόμισαν, δηλαδή, ότι ό Παῦλος καί ό Βαρνάβας ήταν Θεοί. Καί έπειδή, ώς φαίνεται, ό Βαρνάβας είχε μεγαλοπρεπές παράστημα, τόν θεώρησαν ώς τόν Δία. Τόν δέ Παῦλο, έπειδή ήταν άρχηγός τοῦ λόγου καί ό κύριος όμιλητής, θεώρησαν ώς τόν λόγιο Έρμή, ό όποίος άλλωστε κατά τή μυθολογία ήταν ό συνήθης συνοδός τοῦ Διός. Ό δέ ίερεὺς τοῦ Διός έφερε ταύρους καί στεφάνια, γιά νά στεφανώση τούς ταύρους καί μαζί μέ τά πλήθη νά προσφέρη θυσία στοὺς νομιζομέ-

νους Θεούς. Ἄλλοι ἄνθρωποι, φιλόδοξοι καὶ κενόδοξοι, θὰ δέχονταν τὴ θεοποίησι καὶ τὴ θυσία. Πολλοὶ ἄλλωστε αὐτοκράτορες τῶν ἐθνικῶν ὠνόμαζαν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς Θεούς καὶ δέχονταν λατρεία ἀπ' τοὺς ὑπηκόους τοὺς. Καὶ ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας, ὅταν ἐπευφημήθηκε ὡς Θεός, δέχθηκε τὴν ἐπευφημία (Πράξ. ιβ' 21 - 23). Ἄλλ' οἱ ἀπόστολοι, εἰλικρινεῖς καὶ ταπεινοὶ ἄνθρωποι, δὲν ἐκμεταλλεύθηκαν τὸ σεβασμὸ τοῦ πλήθους πρὸς τὰ πρόσωπά τοὺς, ἀλλὰ διέρρηξαν τὰ ἱμάτιά τοὺς, ξέσχισαν τὰ ροῦχα τοὺς, σὲ ἐνδειξι ἀποτροπιασμοῦ γιὰ τὴν προσφερομένη σ' αὐτοὺς λατρεία, ὥρμησαν μέσα στό πλῆθος καὶ φώναξαν δυνατά: «Ἄνθρωποι! Γιατί κάνετε αὐτὰ τὰ πράγματα; Καὶ ἐμεῖς ἄνθρωποι εἴμεθα ὁμοιοπαθεῖς μὲ σᾶς». Ὁ Ἰησοῦς δεχόταν πάντοτε τὴν προσκύνησι τῶν ἀνθρώπων, διότι εἶχε τὴ συνείδησι, ὅτι ἦταν Θεός. Οἱ ἀπόστολοι ἀπέκρουσαν τὴν προσφερομένη τιμὴ, διότι εἶχαν τὴ συνείδησι, ὅτι ἦταν ἀπλῶς ἄνθρωποι, ἀδύνατοι, ἁμαρτωλοὶ καὶ θνητοί, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Καὶ ὡς ἄνθρωποι θεωροῦσαν ὑψίστη τιμὴ, ὅτι ἦταν δοῦλοι καὶ ἀπόστολοι Χριστοῦ, καὶ ὅτι τὰ ὀνόματά τοὺς εἶχαν γραφῇ στὸν οὐρανό.

Ἄλλοίμονο στοὺς λεγομένους ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας, στὰ ἐφήμερα αὐτὰ ὄντα, πού μεθᾶνε ἀπ' τὴν ἐξουσία, τὸν πλοῦτο καὶ τίς κολακεῖες τῶν συνανθρώπων τοὺς, καὶ νομίζουν οἱ ἀνόητοι, ὅτι εἶνε Θεοί, καὶ οἰκειοποιοῦνται τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ! Καὶ ὄχι μόνο τοῦτο, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἄρνοῦνται τὴν ὑπαρξί τοῦ Θεοῦ, καὶ νομίζουν, ὅτι αὐτοὶ μόνον ὑπάρχουν!

Ἡ ἀπόπειρα τῶν ἐθνικῶν νὰ τιμήσουν τοὺς ἀποστόλους ὡς Θεούς, ἔδωσε σ' αὐτοὺς τὴν ἀφορμὴ καὶ εὐκαιρία, νὰ καταγγείλουν τὴν πλάνη καὶ τὴ ματαιότητα τῆς εἰδωλολατρίας, καὶ νὰ διακηρύξουν τὴν ὑπαρξί τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἐμεῖς, εἶπαν, κηρύττουμε σὲ σᾶς, ν' ἀφήσετε αὐτὰ «τὰ μάταια», τὰ εἰδῶλα δηλαδή, καὶ νὰ ἐπιστρέψετε στό ζωντανό Θεό. Τὰ εἰδῶλα εἶνε ψευδεῖς Θεοί. Ὁ Θεός, τὸν ὁποῖο σᾶς κηρύττουμε ἐμεῖς, εἶνε ἀληθινός, ὁ μόνος ἀληθινός Θεός. Ἡ ὑπαρξίς του ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ἔργα του. Αὐτός ἔκαμε τὸν οὐρανό, καὶ τὴν ξηρά, καὶ τὴ

θάλασσα, καὶ ὅλα ὅσα ὑπάρχουν σ' αὐτά. Ἄλλοῦ ἡ Γραφή λέγει: Θεοί, οἱ ὅποιοι δὲν ἔκαμαν τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ, δὲν εἶνε Θεοί.

Ἡ ὑπαρξίς, τὸ μέγεθος, ἡ δύναμις, ἡ τάξις, ἡ ἁρμονία, ἡ ὠραιότης, ἡ ὠφελιμότης καὶ ἡ ἐνότης τοῦ φυσικοῦ κόσμου ἀποδεικνύουν τὴν ὑπαρξί ἐνός, παντοδυνάμου, πανσόφου καὶ παναγάθου Θεοῦ.

Ὁ Θεός, λέγουν στὴ συνέχεια οἱ ἀπόστολοι, στὶς περασμένες ἐποχὲς ἄφησε ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς νὰ βαδίζουν τοὺς δρόμους τους. Ὁ Θεὸς δηλαδή, σεβόμενος τὸ αὐτεξούσιο τῶν ἀνθρώπων, ἄφησε ἐλευθέρους τοὺς ἐθνικοὺς νὰ βαδίζουν τοὺς δρόμους τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῆς ἁμαρτίας. Θὰ μπορούσε ὁ Θεὸς νὰ καταστρέψῃ τὸν εἰδωλολατρικὸ καὶ ἁμαρτωλὸ κόσμον. Ἀλλ' ἐδείξε μακροθυμία, ἀνοχή καὶ ἀγάπη.

Ὁ κόσμος ἐγκατέλειψε τὸ Θεό. Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τὸν κόσμον. Μὲ τίς εὐεργεσίες του ὁ Θεὸς δὲν ἄφησε τὸν ἑαυτό του «ἁμάρτυρον», ἀλλ' ἐξακολούθησε νὰ δίνῃ μαρτυρία γιὰ τὴν ὑπαρξί του καὶ τὴν ἀγαθότητά του. Ὁ Θεὸς εἶνε ὁ διαρκῶς «ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας». Ὁ Θεός, δηλαδή, διαρκῶς εὐεργετεῖ, δίνει βροχὲς καὶ καιροὺς καρποφόρους, γεμίζει μὲ τροφή καὶ εὐφροσύνη τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἄνθρωποι κακοποιοῦν, ὁ Θεὸς ἀγαθοποιεῖ. Οἱ ἄνθρωποι κατευθύνουν πρὸς τὸν οὐρανὸ ἀσέβειες καὶ βλασφημίες, ὁ Θεὸς ρίχνει ἀπ' τὸν οὐρανὸ βροχὲς καὶ εὐλογίες. Οἱ ἄνθρωποι παραπικραίνουν τὸ Θεό, ὁ Θεὸς εὐφραίνει τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀπ' τίς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ συγκεκριμένως οἱ ἀπόστολοι ἀναφέρουν τὴ βροχή, ἓνα πρᾶγμα ποὺ συνδέει οὐρανὸ, ξηρὰ καὶ θάλασσα, καὶ δείχνει τὴν ἐνότητα τῶν φυσικῶν δημιουργημάτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ Θεοῦ, ὅτι δηλαδή ὑπάρχει ἓνας μόνο Θεός, ὁ ὅποιος δημιούργησε τὸ σύμπαν καὶ κυριαρχεῖ πάντῳ σ' αὐτό. Μεγάλον θαῦμα ἡ βροχή. Ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἐξάτμισι ἀνεβάζει τὰ νερὰ στὰ

ὕψη καὶ τὰ κάνει νέφη. Τὰ νέφη εἶνε θάλασσες πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας! Ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἐξάτμισι καθαρίζει τὰ νερά, καὶ μὲ τὸ σχηματισμὸ τῶν νεφῶν ὠραῖζει τὸ στερέωμα. Πάρα πολλὰ νέφη θὰ μπορούσαν νὰ συγκεντρωθοῦν πάνω ἀπὸ ἓνα τόπο, νὰ ὑγροποιηθοῦν σὲ μεγάλες μᾶζες καὶ ὄχι σὲ σταγόνες, νὰ πέσουν στὴ γῆ ὡς τεράστιοι ὄγκοι, ὡς ποταμοί, λίμνες καὶ θάλασσες, καὶ νὰ καταστρέψουν τὰ πάντα. Ἀλλὰ καὶ μιὰ σταγόνα, λόγῳ τοῦ μεγάλου ὕψους, ἀπ' τὸ ὁποῖο πέφτει, καὶ τῆς ἐπιταχύνσεως, θὰ σκότωνε μὲ τὴν ὀρμὴ της τὸν ἄνθρωπο, ὅπως τὸν σκοτώνει μιὰ σφαῖρα ὀπλοῦ. Ἀλλ' ὁ πανάγαθος Θεὸς ἔχει δημιουργήσει τέτοιες συνθῆκες στὰ ὕψη, ὥστε τὰ νέφη νὰ ταξιδεύουν καὶ νὰ μὴ συγκεντρώνωνται ὅλα ἢ πάρα πολλὰ μαζί, νὰ ὑγροποιοῦνται σὲ σταγόνες, καὶ οἱ σταγόνες νὰ πῆλτουν μὲ ἐξασθενημένη δύναμι, ὥστε νὰ μὴ καταστρεφώμεθα ἀπ' τὴ βροχή, ἀλλὰ νὰ εὐεργετούμεθα ἀπ' αὐτή.

Τὰ λόγια τῶν ἀποστόλων μόλις συγκράτησαν τοὺς ἐθνικοὺς, γιὰ νὰ μὴ τοὺς λατρεύσουν ὡς Θεοὺς.

Τὰ μεγαλεῖα τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ τίς φυσικὲς εὐεργεσίες εἶνε ἀνάγκη ν' ἀναλογιζώμεθα καὶ ν' ἀναφέρωμε καὶ ἐμεῖς συχνὰ στοὺς συνανθρώπους μας. Διότι ἀφ' ἑνὸς ἀποδεικνύουν τὴν ὕπαρξι, τὴ μεγαλωσύνη καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴ μηδαμινότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἐξάρτησί του ἀπ' τὴν ἀγάπη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Στίχ. 19: Φανατικοὶ Ἰουδαῖοι ἀπ' τὴν Ἀντιόχεια καὶ τὸ Ἰκόνιο ἐπέδραμαν στὰ Λύστρα, ἐπεισαν τοὺς ὄχλους καὶ λιθοβόλησαν τὸν Παῦλο καὶ τὸν ἔσυραν ἔξω ἀπ' τὴν πόλι, νομίζοντας ὅτι πέθανε. Πόσο εὐμετάβολος εἶνε ὁ λαός! Πρὸ ὀλίγου θεοποιοῦσε τοὺς ἀποστόλους, τώρα τοὺς θεωρεῖ κακούργους. Πρὸ ὀλίγου ἤθελε νὰ προσφέρῃ πρὸς τιμὴν τους θυσία, τώρα τοὺς λιθοβολεῖ. Καμμιὰ ἐμπιστοσύνη σὲ τέτοιο λαό, ἀλλ' ὅλη ἡ ἐμπιστοσύνη μας στὸν ἀναλλοίωτο Θεό.

Ὅταν ὁ Παῦλος ἐλιθοβολεῖτο, ἀσφαλῶς θὰ σκεπτόταν τὸ λιθοβολισμὸ τοῦ Στεφάνου καὶ θὰ ἔλεγε ἀπὸ μέσα

του: Δικαίως λιθοβολοῦμαι. Χρωστοῦσα τὴν ποινὴ αὐτὴ καὶ ἔπρεπε νὰ τὴν πληρώσω. Θὰ χαιρόταν δὲ συγχρόνως ὁ Παῦλος, διότι ἀξιώθηκε νὰ λιθοβοληθῇ γιὰ τὸ Χριστό. Λίγη χαρὰ εἶχαν οἱ ἀπόστολοι, ὅταν θαυματουργοῦσαν, πολλὴ χαρὰ αἰσθάνονταν, ὅταν ἀξιώνονταν νὰ κακοποιηθοῦν γιὰ τὸ Χριστό.

Στίχ. 20 - 21: «Ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι» (Β' Κορ. στ' 9). Αὐτὸς ὁ λόγος πραγματοποιήθηκε στὴν περίπτωσι τοῦ λιθοβολισμοῦ τοῦ Παύλου. Ὁ ἀπόστολος λιθοβολήθηκε ἀγρίως, σύρθηκε καὶ ἐγκαταλείφθηκε ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς του ὡς νεκρός. Ἀλλὰ συνῆλθεν, εἰσῆλθε στὴν πόλι, τὴν ἄλλη μέρα ἐξῆλθε καὶ μαζὶ μὲ τὸν Βαρνάβα μετέβη στὴ Δέρβη. Καὶ ἐκεῖ, φέροντας στὸ σῶμα του τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπ' τὸν πρόσφατο λιθοβολισμό, κήρυξε τὸ Εὐαγγέλιο μαζὶ μὲ τὸ Βαρνάβα. Οἱ ἀπόστολοι «εὐηγγελίσαντο τὴν πόλιν», ἀπευθύνθηκαν σ' ὅλους τοὺς κατοίκους, ἀλλ' «ἐμαθήτευσαν ἱκανούς», ὄχι ὅλους. Τὸ «εὐηγγελίσαντο» σημαίνει, ὅτι κήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιο. Τὸ δὲ «ἐμαθήτευσαν» δὲν σημαίνει πάλι, ὅτι κήρυξαν ἢ διδάξαν, ἀλλὰ σημαίνει, ὅτι ἔκαναν «μαθητάς», δηλαδὴ χριστιανούς.

Στίχ. 22: «Διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ». Τὸ «δεῖ» σημαίνει, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ περάσωμε ἀπὸ θλίψεις, γιὰ νὰ εἰσέλθωμε στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Γιὰ τὴ σωτηρία μας τίποτε δὲν εἶνε τόσο ἀναγκαῖο, ὅσο οἱ θλίψεις. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἀπ' τὴν πλευρὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπ' τὴν πλευρὰ τοῦ Θεοῦ. Γιὰ νὰ σωθοῦμε ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, χρειάσθηκε νὰ γίνη ἄνθρωπος καὶ νὰ περάσῃ ἀπ' τὸ καμίνι τῆς θλίψεως ὁ ἴδιος ὁ Θεός, χρειάζεται νὰ περνᾶμε καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, γιὰ νὰ ταπεινωνώμεθα, παιδαγωγούμεθα, ἐξαγνίζώμεθα καὶ τελειοποιούμεθα. Εὐκόλως βγήκαμε ἀπ' τὸν Παράδεισο, δυσκόλως θὰ εἰσέλθωμε. Λέγοντας δυσκόλως, ἐννοοῦμε τίς πολλὰς θλίψεις. Ἀλλ' ὅσες θλίψεις καὶ ἂν ὑποστοῦμε, εἶνε μηδὲν μπροστὰ στὶς δόξας τῆς αἰωνιότητος.

Στίχ. 27: «Ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεός μετ' αὐτῶν». Οἱ οὐρανοί, λέγει ὁ Ψαλμωδός, ἀναγγέλλουν τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Καὶ οἱ ἀπόστολοι, οἱ φωστῆρες στὸν κόσμος, ἀνήγγειλαν τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ, ὄχι τὴ δική τους δόξα. Δὲν ἀνήγγειλαν ὅσα ἔκαναν αὐτοί, ἀλλ' ὅσα ἔκανε ὁ Θεός, χρησιμοποιῶντας αὐτοὺς ὡς ταπεινά ὄργανά του. Ἔτσι καὶ ἐμεῖς, ἂν κάνουμε κάτι καλό, νὰ μὴ καυχώμεθα καὶ δοξάζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀλλὰ ν' ἀποδίδουμε τὸ καλὸ καὶ τὴ δόξα στὸ Θεό. Διότι μόνο μετὰ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ μπορούμε νὰ κάνουμε καλό. Ἀφ' ἑαυτῶν μόνο ἀμαρτίες μπορούμε νὰ κάνουμε.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΩΣΑΪΚΟΥ ΝΟΜΟΥ Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Στό δέκατο πέμπτο κεφάλαιο τῶν Πράξεων, στίχ. 1 - 21, γίνεται λόγος 1) Για τις διαφωνίες ὡς πρὸς τὴν περιτομὴ καὶ γενικώτερα τὸ τελετουργικὸ μέρος τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, στίχ. 1 - 5, καὶ 2) Για τὴ σύγκλησι τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου καὶ τοὺς λόγους τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰακώβου, στίχ. 6 - 21.

Ἑξήγησις λέξεων καὶ φράσεων

1. τῷ ἔθει = σύμφωνα μὲ τὸ ἔθιμο.
2. γενομένης οὖν στάσεως καὶ ζητήσεως τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς = ἐπειδὴ δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶχαν φιλονεικία καὶ συζήτησι μ' αὐτούς.
ἔταξαν = ὥρισαν.
4. παραγενόμενοι = ὅταν ἔφθασαν.
ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας = ἔγιναν δεκτοὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, τοὺς ὑποδέχθηκε ἡ ἐκκλησία.
5. ἐξανέστησαν = σηκώθηκαν.
δεῖ περιτέμνειν = πρέπει νὰ περιτέμνουν.
6. ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου = νὰ ἰδοῦν γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα,
νὰ ἐξετάσουν αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι.
7. ὑμεῖς ἐπίστασθε = σεῖς ξέρετε.
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων = ἀπὸ πολὺ χρόνο, ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες.
ἐν ἡμῖν = μεταξὺ μας.
8. ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς = ἔδωκε μαρτυρία ὑπὲρ αὐτῶν.
δοὺς = μὲ τὸ νὰ δώσῃ.